

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
 MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 426.

TELEFON: AUT. 50—5—97 — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 56—7—11.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZASABÓL
 A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK
 SZERKESZTŐ-BIZOTTSAGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 Dr. NAGY SÁNDOR
 M. KIR. POSTAIGAZGATÓ.

TÁRSSZERKESZTŐ:
 PETAINEK JÓZSEF
 M. KIR. POSTA MŰSZAKI TANÁCSOS

A Távbeszélő Propaganda Iroda és az 1933. évi Nemzetközi Árumintavásár.

Irták: GIANONE OTTÓ m. kir. posta műszaki igazgató és
 ifj. dr. CSORBA FERENC m. kir. posta s. titkár.

Le Bureau de propagande du téléphone et la Foire Internationale de 1933.

Par Othon Gianone, directeur technique des postes r. h., et le dr. François Csorba junior, aide-secrétaire des postes r. h.

Les auteurs exposent le mode, le but et les résultats du fonctionnement du Bureau de propagande du téléphone à Budapest et son activité déployée à la Foire Internationale de l'année passée.

A „Magyar Posta“ multévi első számában ismertettük az 1932. évi Nemzetközi Árumintavásáron kifejtett telefon-propagandát és az ott elért eredményeket.

E vásáron elért erkölcsi és anyagi sikerek alapján 1933 január 1-ével a m. kir. posta vezetősége a távíró és távbeszélő igazgatóság kebelén belül felállította a Távbeszélő Propaganda Irodát.

Miután a kereskedelemügyi miniszter úr folyó évi január hó 1-ével a postaigazgatóságoknál propaganda szervet állított fel és a megindítandó propaganda céljául a távbeszélő, rádió és távíró népszerűsítését tűzte ki, kartársaink érdekeit szolgáljuk, ha röviden ismertetjük a budapesti Távbeszélő Propaganda Irodát, annak első évi eredményét és azt, hogy hogyan fejt ki propagandát a távbeszélő népszerűsítése érdekében.

Az Iroda a távbeszélőt és a távbeszélő útján igénybevehető szolgáltatásokat népszerűsíti.

Első sorban irányított propagandát fejt ki. Ezért olyan helyeken igyekszik új előfizetőket szerezni, ahol a felszerelés műszaki akadályokba nem ütközik és a legkevesebb költséggel megoldható.

Uj előfizetők szerzésén kívül további feladata a felmondott állomások megmentése.

A budapesti kézbesítő hivatalok bevonásával nyilvántartja mindazokat a három vagy több szobás lakásokat, ahol még nincs távbeszélő. A kézbesítő hivatalok ugyancsak megküldik az újonnan megnyílt üzletek tulajdonosainak címét is. E lakások bérlőihez, illetőleg üzletek és házak tulajdonosaihoz az Iroda különböző felhívásokat küld ki, hogy lépjenek be az előfizetők sorába. A telefon-propaganda nem nyilvánulhat abban, de nem is nyilvánul, hogy bárkit is az előfizetésre rábeszéljen, hanem csak ismerteti és kidomborítja a telefon nagy előnyeit, beviszi a köztudatba, hogy a Propaganda Iroda megkíméli az előfizetőül jelentkezőt minden utánjárástól.

Nyilvántartja végül az Iroda az újonnan épült házakat is.

A kiküldött nyomtatványok szövege és kiállítása kerül minden hivatalos formát, úgyhogy a címzettben azt az érzést kelti, hogy az csakis az ő részére készült, tehát az ő ügyével külön foglalkoznak.

Az Iroda a kiküldött nyomtatványok sorsát, illetőleg azok hatását figyelemmel kíséri. Ha azokra bizonyos idő után válasz nem érkezik, újabb felhívást küld ki az ikerállomások népszerűsítésére.

Ha ez sem jár eredménnyel, akkor a helyszínére kiküldött tisztviselő megkérdezi, hogy miért nem lépett be az előfizetők sorába. Az elmúlt évben körülbelül 6000 esetben keresték fel az Iroda tisztviselői személyesen a feleket és a tapasztalat azt mutatja, hogy a tisztviselőket a legszívélyesebben fogadták és a felek hálásak voltak a kapott felvilágosításokért.

Nyilvántartja még az Iroda, illetőleg tisztviselőivel beszerzi a nagyobb bankok, vállalatok, cégek és a budapesti kereskedői és ipari szakmák tagjainak névsorát és a már említett módon ezek körében is népszerűsíteni igyekszik a távbeszélőt.

Emellett a távbeszélő központok a beérkezett felmondásokat napenként jelentik a Propaganda Irodának. Az Iroda ezután felhívást küld ki azoknak az előfizetőknek nevére, akik telefonjukat felmondották. Ebben felhívja a figyelmét azokra a hátrányokra, amelyeket az állomás leszerelése jelent és azokra a kötelezettségekre, amelyek esetleg még fennállanak. Ha az előfizető az állomását anyagi okok miatt mondotta fel, reámutat az ikerállomás előnyeire, illetőleg olcsóbb voltára és felajánlja, hogy a szükséges társat megszerzi. Abban az esetben, ha az előfizető a felmondást nem vonja vissza, az állomást átírással kíséri megmenteni. Az Irodát a legnehezebb feladat elé az ikerállomások állítják, mert a jelentkezők a társat nem nevezik meg és a társat az Irodának kell megszereznie.

Az Iroda összeírja azokat az üzleteket, ahol az előrelátható nagyobb forgalom következtében postai díjmentes pénzbedobós állomások felszerelése eredményesnek ígérkezik és e helyeken díjmentes postai pénzbedobós állomásokat szereltet fel.

Az Iroda minden kiküldött nyomtatványában hangsúlyozza, hogy a távbeszélő állomás felszerelése nehézségbe nem ütközik és utánjárással nem jár, sőt kívánságra tisztviselőjét a helyszínre is kiküldi az alakosságok elintézésére. A tapasztalat azt mutatja, hogy a közönség

ezeket a nyomtatványokat nem dobja el, hanem igen gyakran tovább is adja ismerőseinek.

Az Iroda a jelentkezéssel egyidőben meggyőződik arról is, hogy a jelentkezőnek nincsen-e díjtartozása, mert ha díjhátraléka van, új előfizetőként csak akkor fogadja el, ha adósságát előzetesen rendezi, valamint nem merül-e fel építési költség.

Hogy a megrendelt munka gyorsan elkészüljön, először távbeszélőn intézkedik és csak azután írásban. Nyilvántartja a munkák elvégzését és az esetleges gátló akadályokat a lehetőséghez képest elhárítja. Az új előfizetőknek ízlésesen kiállított értesítést küld, amelyben felhívja a figyelmet a távbeszélő állomásról igénybevehető szolgáltatásokra (meghívás, külön-meghívás, ébresztés, üzenet és táviratközvetítés stb.). Közli egyúttal azt is, hogy ezeket miképpen veheti igénybe. Felajánlja további szolgálatait és felkéri az előfizetőt, közölje ismerőseinek címét, akikkel szeretne távbeszélőn beszélni, de még nem előfizetők, hogy a távbeszélő előnyeit az Iroda velük is megismertethesse.

Nem feledkezik meg az Iroda a meglévő előfizetőkről sem és azoknak is minden távbeszélő-ügyben készséggel áll rendelkezésükre és ezek körében a távbeszélőn igénybevehető szolgáltatásokat népszerűsíti.

A Távbeszélő Propaganda Iroda az elmúlt egy év alatt a következő eredményeket érte el:

Különvezetékű állomás.....	1102 drb.
Ikerállomás	428 drb.
Bérházállomás	33 drb.
Mellékállomás	127 drb.
CB/10-es kapcsoló	1 drb.
Konnektor	374 drb.
Jelzőcsengő, második hallgató, stb.	147 drb.
Sorosberendezés	25 drb.
Megmentett felmondott távbeszélő állomás	570 drb.

2971 esetben személyesen keresték fel a Propaganda Irodát.

A Propaganda Iroda távbeszélő állomásaira az 1933. évben körülbelül 14.000 hívás érkezett be. E bejövő hívások díjából az Iroda nyomtatványainak előállítási költsége megtérült.

Cikkünk elején hivatkozott tavalyi ismertetésünkben azon óhajunknak adtunk kifejezést, hogy üdvös lenne, ha a posta a vásáron széttagolt szerveit — postahivatalt, Távbeszélő Propaganda Irodát és rádió közvetítőt — közös csarnokban helyezné el. Ezt az elgondolást a posta vezetősége magáévá tette és az 1933. évi Nemzetközi Vásáron az egységes postacsarnok a vásár egyik legszebb és leglátogatottabb épülete volt.

Az alábbiakban ismertetjük az 1933. évi Nemzetközi Árumintavásáron működő Távbeszélő Propaganda Iroda működését, eredményét és a vásár távbeszélő műszaki berendezését.

Az elmúlt vásár eredményeiről szándékosan számolunk csak most be, de mert propaganda útján szerzett állomásokról van szó, kívánatosnak tartottuk megismerni ez állomások jövedelmezőségét és sorsát.

A kereskedelemügyi miniszter úr a vásáron jelentkező előfizetők

részére különféle kedvezményeket engedélyezett. Megengedte továbbá, hogy a Propaganda Iroda vásári üzenetközvetítési szolgálatot rendszeresítsen. A vásáron tartózkodó felek az Irodában üzenetet hagyhattak hátra, ezeket az üzeneteket az Iroda az utánuk érdeklődőknek bementette.

Az Iroda a Nemzetközi Vásár propagandájának megszervezésénél és berendezésénél ez alkalommal is került a hivatalos formát és inkább az üzleti jeleget domborította ki. (A postacsarnokról készített külső és belső felvételeket itt és a következő oldalakon közöljük.)

Az 1933. évi nemzetközi vásáron létesített távbeszélő-propaganda iroda.

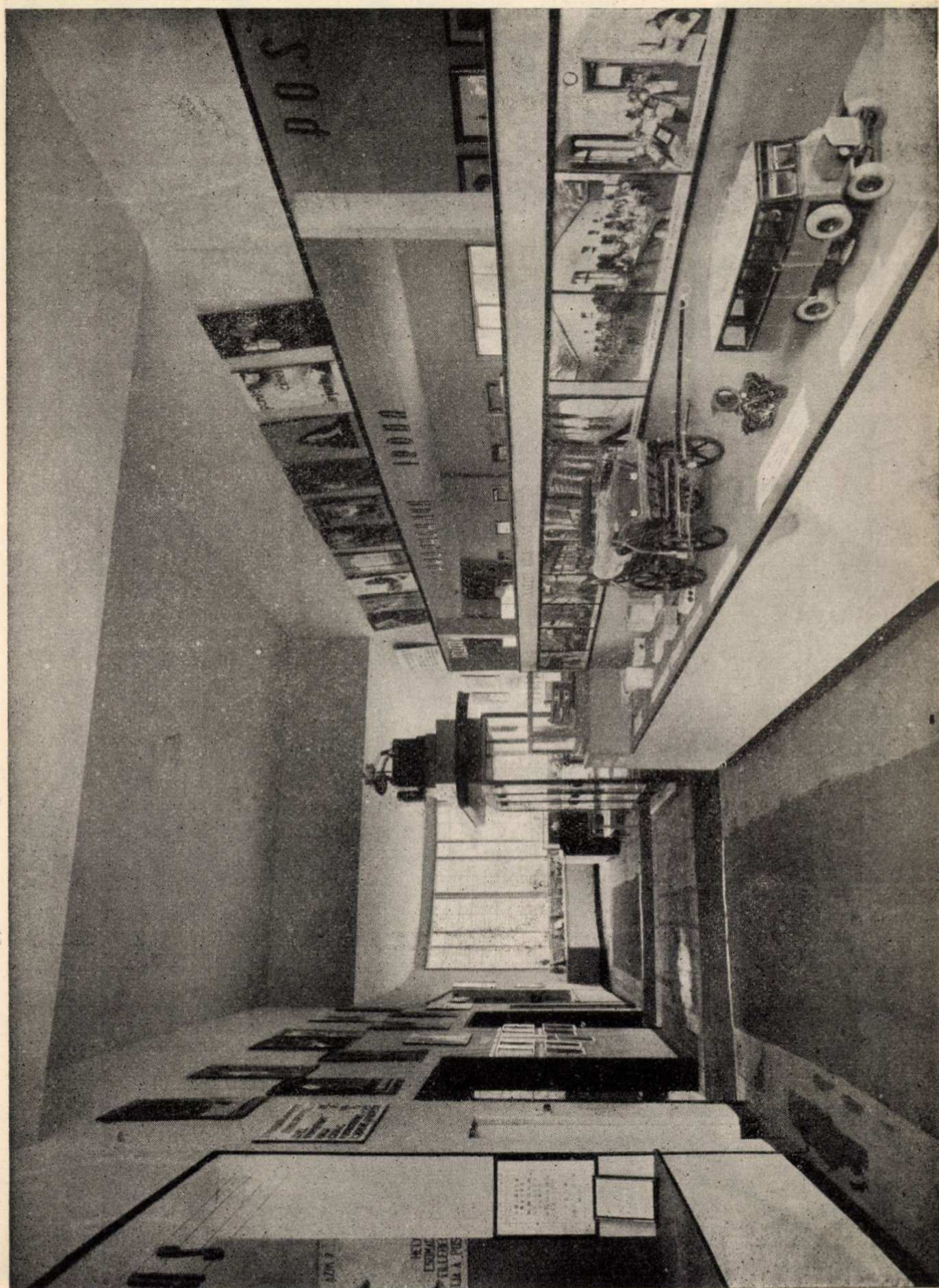
Az állandó rossz időjárás ellenére a kiállításnak mégis körülbelül 60.000 látogatója volt. A postacsarnok állandóan zsúfolt volt és néha hatszázan is tartózkodtak benne.

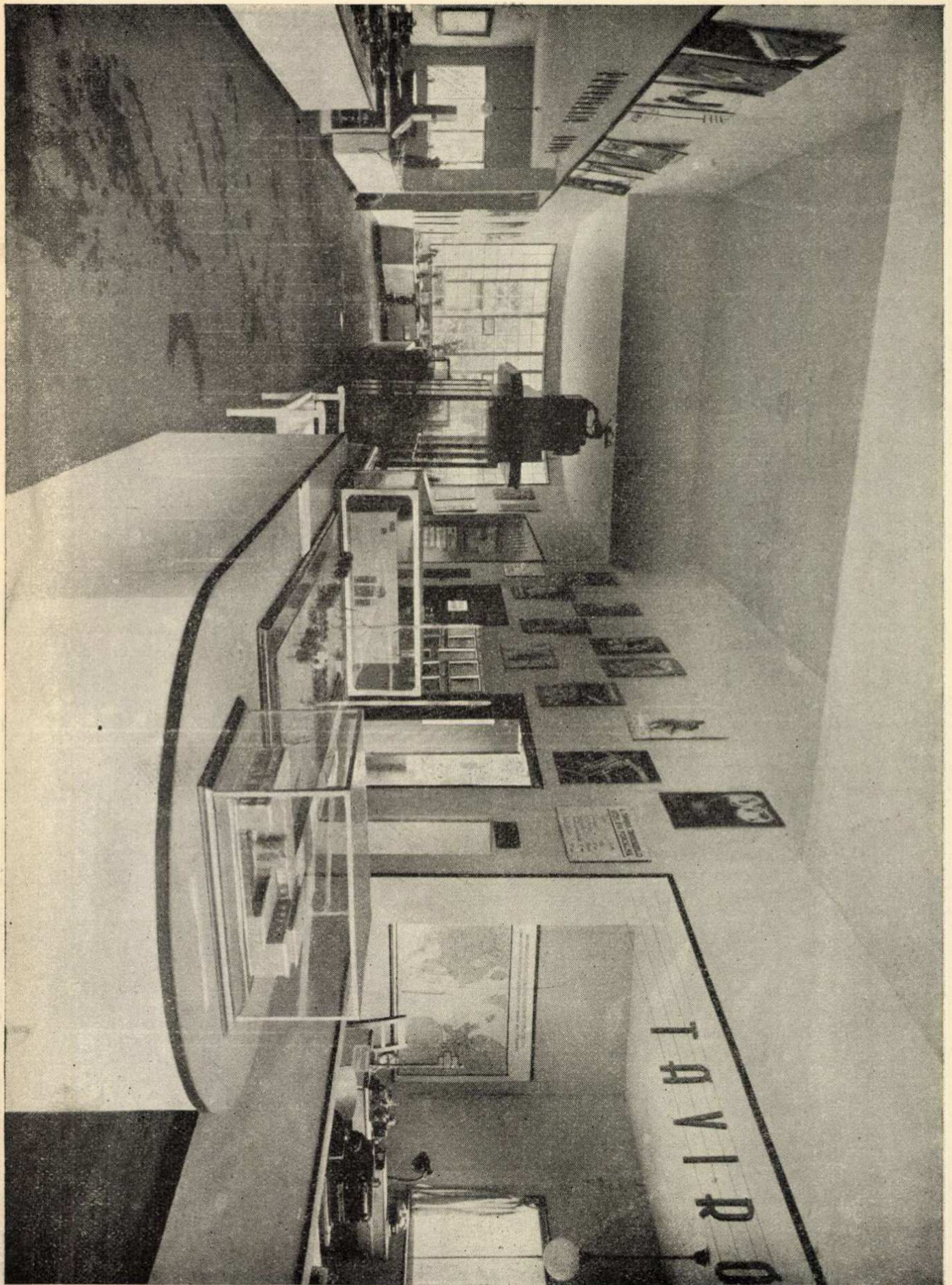
Az embergyűrűvel körülvett automata alközpontok működését a kirendelt műszaki személyzet a nagyközönségnek megmagyarázta.

Nagy érdeklődés kísérte a felállított számláló készüléket is. Ez alkalommal kerültek első ízben forgalomba az ikerállomások és hogy azokat a nagyközönség gyakorlatilag is megismerhesse, az Irodában egy közös vonalú ikerberendezés is működött.

A vásáron jelentkező új előfizetőknek az Iroda bekapcsolási értesítéseket adott, amelyeken értesíthette ismerőseit és üzletfeleit kapcsolási (hívó) számáról.

A nagyközönség ismét örömmel fogadta az üzletszerűséget és gyorsaságot és oly nagy volt az érdeklődés, hogy a beosztott személy-

zet csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudott a szolgálatnak eleget tenni, de azt oly lelkiismeretesen és eredményesen látta el, hogy ezért külön miniszteri elismerésben részesült.

A vásáron szerzett tapasztalatokból megállapíthatjuk, hogy a nagyközönség (előfizetők is) a távbeszélővel kapcsolatos ügyekben járatan és még arról sincs kellően tájékozódva, hogy állomásáról mily szolgáltatásokat vehet igénybe. Kirívó példakép említjük meg, hogy a 47.000 előfizetőt számláló budapesti hálózatban az elmúlt évben az üzenetközvetítési szolgálatot mindössze 357 esetben vették igénybe. Ezért többek között ennek népszerűsítését a Propaganda Iroda szintén megkezdette.

A Propaganda Irodában a Nemzetközi Árumintavásáron 518 előfizető jelentkezett; ezek közül 354 különvonalú és 164 társas (iker) állomás előfizetőként. Az ikerállomások közül 29 nem fizetett belépési díjat, mert ezek már rendes távbeszélő állomások előfizetői voltak, de állomásukat vagy felmondották, vagy felmondani szándékoztak.

A budapesti távbeszélő központoknál havonta átlagosan 200 előfizető jelentkezik, amelyből 10 napra körülbelül 70 esik. A vásár 10 napi tartama alatt a központoknál 28-an jelentkeztek. Tehát kerekén 50-en lehetnek, akik a központok helyett a vásáron jelentkeztek. Ezt az 50-et levonva az 518 jelentkezőből, nyilvánvaló, hogy a 468 előfizetői többlet a Telefon Propaganda Iroda vásári működésének az eredménye. Ezenfelül 47-en kértek még ikerállomást, de nem tudták a társukat megnevezni. Ezek részére az Iroda a vásár befejezése után majdnem minden esetben megszerezte a társat. Elhelyezett még az Iroda 13 mellékállomást, három sorosberendezést és 64 konnektort. Körülbelül 8000-en fordultak a vásár ideje alatt különböző távbeszélő-ügyekben felvilágosításért az Irodához.

A vásáron szerzett állomások előfizetői — 11 kivételével — pontosan egyenlítették ki számláikat, tehát nem állhat fenn az az esetleges aggodalom, hogy a Propaganda pontatlanul fizető előfizetőket toboroz.

A postának e propaganda szerve ez alkalommal is beváltotta a hozzáfűzött reményeket és fáradhatatlan munkájának lehet köszönni, hogy a rendkívül súlyos viszonyok ellenére a budapesti hálózatban az 1933. évben az előfizetői létszámban csökkenés nem volt. A vásári propagandának nagy segítője volt az is, hogy a központok személyzete lelkes önfeláldozással — fáradságot, időt és munkát nem kímélve — egymást akarta túlszárnyalni, hogy a körzetükben kért állomásokat a legnagyobb gyorsasággal szereljék fel, dacára annak, hogy a májusi áthelyezések a vásár idejével egybeestek.

A vásári propaganda állomások felszerelési helyei központok szerinti megoszlását szemléltetőleg tüntetjük fel.

Most áttérünk az Árumintavásár távbeszélő műszaki berendezéseinek ismertetésére.

A vásár távbeszélő forgalmának lebonyolítására szolgáló berendezéseket általában három csoportra oszthatjuk.

a) A vásári kézi kapcsolású központ, mely a vásár vezetőségének és a vásár kiállítóinak távbeszélő forgalmát bonyolította le.

b) A vásár kiállítási és propaganda céljaira felszerelt berendezések.

c) A vásár területén, a csarnokokban és a szabadban felszerelt fülkés pénzbedobós állomások, amelyeket általában a közönség és a külön állomással nem rendelkező kiállítók használtak.

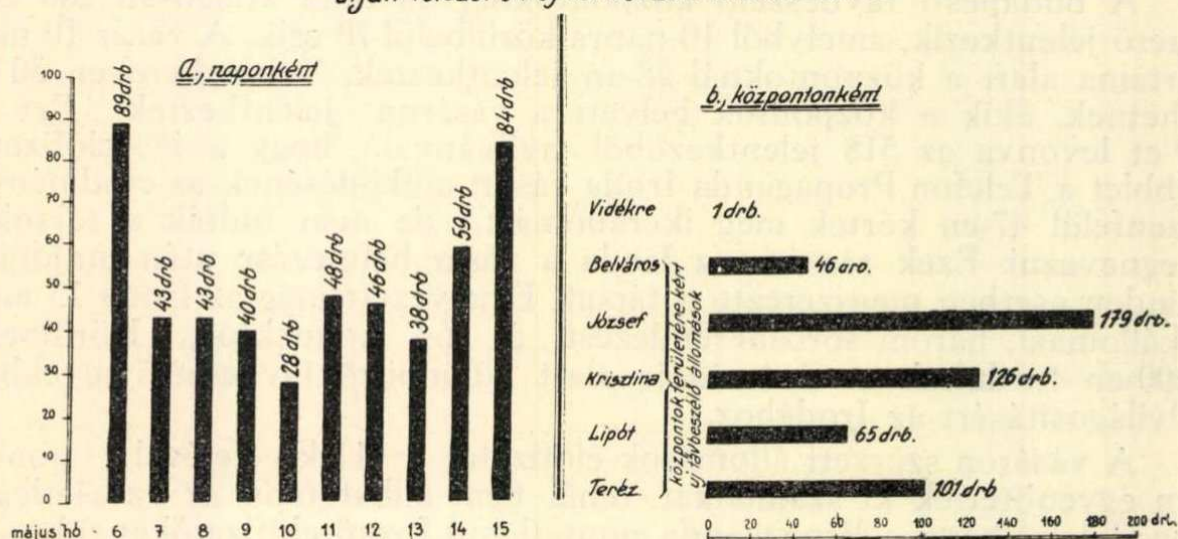
E három csoportba sorolt távbeszélő berendezések a Teréz központból kiinduló „Városliget” törzskábelben összesen 93 központi érpárt vettek igénybe.

A vásár irodaépületében évekkel ezelőtt felszerelt központi telep-rendszerű CB/150-es kapcsolóból álló kézi távbeszélő központ — amelybe a bekapcsolt állomások részére a kezelő által működésbe hoz-

Kimutatás.

Az 1933 évben rendezett Budapesti Nemzetközi Vásáron működő

„Távbeszélő propaganda iroda” úján felszerelt új távbeszélő állomásokról

különvezetékek 354 db., iker 164 db.

Összesen = 518 db.

ható számlálók is 25 Teréz fővonallal voltak felszerelve — április hó 26-tól május hó 20-ig volt üzemben. Ez a központ bonyolította le a vásár vezetőségének és a vásár kiállítóinak távbeszélő forgalmát. Ebbe a központba 21 vásárvezetőségi, 36 vásárkiállítói és 8 szolgálati állomás volt bekapcsolva.

A vásári kézi kapcsolású központba bekapcsolt vásárvezetőségi állomások mellé még egy-egy készülék volt szerelve és ezeken bonyolították le a kifelé menő beszélgetéseket, az Ericsson-gyártól rendelkezésre bocsájtott O. B. 50 fajtájú gépi alközpont közvetítésével. E központba öt fő- és négy mellékállomás volt bekapcsolva.

A postacsarnokban felszerelt távbeszélő berendezések részben a csarnokban elhelyezett postai szervek (postahivatal, Propaganda Iroda, postai kiállítás, távíró kirendeltség, vásári tudakozó) szolgálati beszélgetéseinek lebonyolítására, részben bemutatási célokra szolgáltak.

Ezenkívül egy üzemben lévő Standard gépi kapcsolóra öt fővonal volt rászerezve és rajta volt az egyes távbeszélő központok építési osztályaival öt közvetlen összeköttetés.

A vásár csarnokaiban, szabad területén és a postacsarnokban összesen 27 fülkés pénzbedobós állomás volt felszerelve. Ezeket a vásár alkalmi postahivatala üritette. A vásár területén felszerelt nyilvános állomásokról 27.569 beszélgetést kezdeményeztek. Az előző évben felszerelt 20 pénzbedobós állomásról kezdeményezett beszélgetések száma 20.329 volt.

Ismertetésünkkel befejeztük nagyjából azt, ami tulajdonképpen a vásárral és a telefon propagandával kapcsolatos.

A telefon propaganda szükségességét bizonyítják az elért eredmények, valamint az, hogy az egész világon minden hasonló üzem — legyen az állam vagy magánosok kezében — propagandát fejt ki. Az emberek kényelmesek s részükre a kényelmetlenséget el kell tüntetni. Ha ez sikerül, a propagandának már nyert ügye van. Általános emberi tulajdonság, hogy mindenki szereti magát, házáat, azaz szereti az életet. Megkönnyíti a propagandát, hogy nem egyirányú akaratot akarunk az emberekre rákényszeríteni, hanem kényelmet, előnyt és hasznot szolgáló dolgot. Mert csak oly javaknak lehet propagandát csinálni, amelyek szükségesek. Az ember alaptermészete, hogy öröme legyen. A propaganda, mikor valamit ígér, ezeket az örömkívánságokat kelti fel. Így pl. a telefont! Mert sokan gondolkoznak afelett, hogy milyen kényelmes és jó dolog lenne a telefon, hogy bárkit felhívhat, bárki felhívhatja és nincs a világtól elzárva... Tehát régi vágyát, hogy szeretné, ha telefonja lenne, a propaganda megjelenteti, felajánlja szolgálatait és kilátásba helyezi, hogy azt minden fáradság nélkül megszerzi.

A posta propagandánál természetesen szem előtt kell tartani azt a miniszteri utasítást, hogy annak erkölcsi alapon kell állnia és céljainak elérésére csak tekintélyével összeegyeztethető módokat vehet igénybe. Tartózkodnia kell tehát a hangos — a posta tekintélyével össze nem egyeztethető — vásári elcsépelet megoldásoktól.

A tarifa csökkentés egymagában nem elégséges a távbeszélőnek elterjedésére. Élénk bizonyítéka ennek, hogy a belépési díj mérséklése óta a Propaganda Iroda háromszor annyi állomást szerzett, mint amennyien azóta az összes budapesti központoknál jelentkeztek és az összes érdeklődők majdnem mind az Irodához fordulnak. Nemcsak állomásokat kell felszerelni, hanem a forgalmat is növelni. Ezt pedig csak propagandával lehet elérni. Ami igazán akkor lesz lehetséges, ha a gazdasági viszonyok javulnak és az előfizetők nem írnak levelezőlapokat ahelyett, hogy telefonálnának.

Az illetmény, nyug- és rokkantellátási utalványok kézbesítésének nehézségei.

Irta: Dr. NAGY LAJOS, m. kir. postatitkár.

Difficultés de distribution des mandats de traitement et des mandats de pension de retraite et d'invalidité.

Par le dr. Louis Nagy, secrétaire des postes r. h.

Résumé: L'auteur expose les difficultés se produisant à la distribution des mandats de traitement et de pension émis par le Bureau central des traitements à l'adresse des employés publics en activité de service ainsi que des pensionnaires et des invalides et désigne les modalités de remédier à ces difficultés.

Korábban a közszolgalatban állott tényleges alkalmazottak illetményei, kebelbeli számvevőségük számfejtése alapján, saját pénztáraiknál, a nyugdíjasok, nyugbéresek és kegydíjasok ellátási járandóságai pedig általában — közvetlenül vagy közvetve — a kir. adóhivatalok (állampénztárak) útján kerültek kifizetésre. A kir. adóhivatalok utóbbi feladatuknak azonban csak addig tehettek teljes mértékben eleget, amíg a pénzügyi kormányzat az idők folyamán szükségessé vált intézkedéseivel munkájukat meg nem duzzasztotta. Ebben az időben egyik oldalon az adók emelése, majd a különböző adók bevezetése, a másik oldalon pedig az országcsönkítés folytán a nyugdíjasok és az állami ellátásban részesülő rokkantak, valamint a hadigondozottak felszaporodott száma már oly teherrel nehezedett az adóhivatalokra, hogy e járandóságoknak kifizetése körül mindegyre nagyobb és nagyobb nehézségek támadtak, bár enyhítőleg a postatakarékpénztár is sorompóba lépett.

Az állami költségvetés egyensúlyba hozatalára alakult Országos Takarékosági Bizottság életre hívta a m. kir. központi illetményhivatalt, melynek hatáskörébe került az összes közszolgalatban álló alkalmazottak illetményeinek, a nyugdíjasok, nyugbéresek, kegydíjasok és hadirokkantak, valamint a hadigondozottak állami ellátási járandóságainak központi nyilvántartása. Ekkor kapott megbízatást a posta, hogy ezeknek a járandóságoknak és nyugellátási díjaknak postai kifizetését vállalja magára. A pénzügyi kormányzattal e tárgyban történt megállapodás folytán a központi illetményhivatal 1926. évi július hó 1-től kezdődőleg ezeket a járandóságokat fokozatosan át is terelte a postához úgy, hogy ezidőszert — néhány államiszerv és üzem kisebb jelentőségű csoportja kivételével — már a tényleges szolgalatban álló alkalmazottak illetményei, az állami nyugdíjasok, nyugbéresek, kegydíjasok és az állami ellátásban részesülő hadirokkantak és hadigondozottak járandóságai postautalványokon kerülnek kifizetésre.

Ezeknek a járandóságoknak postához történt terelése kétségen kívül szerencsés megoldás volt, mert az előállott súlyos gazdasági okok miatt a számukban rendkívüli módon megnövekedett ellátottakat csakis oly szétágazó állami szerv képes gazdaságosan elérni, mint a posta. Bár a posta üzletköre a pénzügyi kormányzat részéről más oldalról — a pénzügyi bélyegek és értékcikkek árusításával — is bővült, ennek dacára az említett járandósági utalványok által okozott munkatöbblet a rendes postakezelést egyáltalában nem zavarja, sőt folyton

fejlődő célszerű berendezkedéseivel még arra is módot nyújt, hogy ebbe az olcsó és biztonságos szolgálatba további intézmények is belekapcsolódhassanak.

E járandóságok havonként ismétlődő esedékessége idején természetesen a kifizető postahivatalok feladata nem csekély. Minden feladat előtt, így ez előtt is, különböző akadályok tornyosulnak. Ezek az akadályok nem leküzdhetetlenek, elhárításuk azonban különös gondosságot és körültekintést igényel, mivel nem a postai kezelés gépies foyamatából, hanem külső körülményekből erednek. Míg a posta általános kézbesítési szabályai egyöntetűen körülvonalazzák a másfajta postautalványok kézbesítésének körülményeit, addig az illetmény-, nyug- és rokkantellátási utalványoknál az alkalmazottakat már nemcsak az általános szabályok, hanem még az utalványokra nyomott különböző tiltó záradékok is kötik, amelyeknek betartásáért az alkalmazottak — a postaintézeten keresztül — anyagilag felelősek. E záradékokhoz fontos állampénzügyi érdekek fűződnek s ezért betartásuk már ebből a szempontból is parancsoló kötelesség. Ezeket a záradékokat azonban igen nehéz összhangba hozni a kézbesítés körülményeivel, mert alkalmazásuknál döntő fontosságú a kézbesítés helye, ideje, lehetőség és ezekből eredően a címzett személyazonosságának — tehát a jogos átvevőnek — minden kétséget kizáró meghatározása. Ezeknél az utalványoknál a másfajta utalványok fogalmán túlmenőleg még arra is kell gondolni, hogy a járandóságokat megállapító és engedélyező hatóságok kifejezett célja az utalványozott összegeknek a velük szolgálati, nyugellátási vagy rokkantellátási viszonyban állók részére történő közvetlen kifizetés. Ezek folyó szolgálati vagy már megszolgált törvényszerű járandóságok, melyek szorosan az érdekelt személyéhez fűződnek. Ennélfogva ezeknél az utalványoknál a jogos átvevő meghatározása elválaszthatatlanul összefügg a címzett életbenlétének elengedhetetlen igazolásával, illetőleg az utalványozott összegnek a címzett saját kezéhez történő kifizetésével. Ha tehát a feladó hatóság úgy rendelkezik záradékok alakjában az utalványokon, hogy az utalványozott összegek csak maguknak a címzetteknek kézbesíthetők, illetőleg fizethetők ki, e rendelkezéseket a postának vita nélkül kell teljesítenie. Ily utalványoknál meghatalmazott általában nem jöhet figyelembe s a pénzügyminiszter úrral történt megállapodás alapján csakis a háznál nem fizető postahivatalok vannak abban a helyzetben, hogy az időlegesen megbetegedett járnai nem tudó címzett részére szóló nyug- és rokkantellátási utalvány összegét kivételesen — legfeljebb azonban két hónapon át — annak a kezéhez is kifizethetik, aki a címzett által sajátkezűleg aláírt utalványt — vagy az arról kiállított értesítő-elismervényt, amelyen a községi előljáróság az életbenlétet, valamint az aláírás valóságát ilyenkor minden esetben igazolja — a postahivatalnál bemutatja. A kifizetés azonban még ebben az esetben is csak az életbenlét igazolásának napján történhetik meg. (A. 3. Szab. 108. §. 13. p.). A járandóságokat engedélyező hatóságok természetesen rendelkezhetnek úgy is, hogy az általuk méltányolt esetekben az ellátott helyett állandóan másnak is kifizethesse a posta az utalvány összegét, ezt azonban az utalvány címében megfelelően kifejezésre kell juttatniok. (A. 1. Szab. 66. §. 5. p. és a 65. §. 10. p.). Természetes azonban az, ha a kifizető postahivatal

megállapította, hogy az igényjogosultság megszűnt, az utalvány összegét a meghatalmazottnak kifizetnie nem szabad, hanem az utalványt megfelelő megjegyzéssel vissza kell küldenie. (A. 3. Szab. 108. §. 15. p.)

Belkezelési okokból ezek az illetmény-, nyug- és rokkantellátási postautalványok, valamint a még postatakarékpénztár útján feladott ily természetű fizetési utalványok különböző színűek. Mindegyik illetmény-, nyug- és rokkantellátási utalvány egyébként általában két összefüggő részből áll: értesítő-szelvényből és utalványból. Az értesítő-szelvény a címzett tájékoztatására, az utalvány-rész pedig a postai kezelés céljára szolgál s különböző tiltó záradékok, sőt néha még külön figyelemztető ragjegyek vannak rajtuk. Az illetmény-, nyug- és rokkantellátási postautalványokat a budapesti m. kir. központi illetményhivatal állítja ki s jegyzékekkel a posta tudakozó irodájánál adja fel, míg a postatakarékpénztári illetmény- és nyugdíjfizetési utalványokat a postatakarékpénztár állítja ki és a Budapesti 54. számú postahivatal útján küldi meg a kézbesítő hivataloknak. Ebben a küldeményfajtában négy postautalvány és három postatakarékpénztári fizetési utalvány-csoportot különböztetünk meg:

1. *Illetmény postautalvány.* Ez a tényleges szolgálatban álló közalkalmazottak hivatalonkénti és egyénekenkénti járandóságainak utalványozására szolgál.

2. *Nyugellátási postautalvány.* Ezzel kerülnek kifizetésre általában az állami nyugdíjasok, nyugbérések és kegydíjasok járandóságai.

3. *Postaszemélyzeti nyugdíjuttalvány.* A posta nyugdíjas személyzete járandóságainak utalványozására szolgál. A m. kir. posta központi számvevősége állítja ki.

4. *Rokkantellátási postautalvány.* Ezzel kapják általában a hadirokkantak és hadigondozottak ellátási díjaikat.

5. *Postatakarékpénztári illetményfizetési utalvány.*

6. *Postatakarékpénztári nyugdíjfizetési utalvány.*

7. *Postatakarékpénztári piros nyomású fizetési utalvány.*

A postatakarékpénztári fizetési utalványokkal kerülnek feladásra egyes állami üzemektől és önálló szervektől (MÁV, OTI.) eredő illetmények, baleseti és egyéb ily természetű ellátási járandóságok.

A felsorolt postautalványoknak és postatakarékpénztári fizetési utalványoknak kézbesítése különböző aszerint, hogy azok kincstári, illetőleg kincstári módra kézbesítő postamesteri hivatalnál, vagy más — háznál nem fizető — postahivatalnál kerülnek kézbesítésre. Kézbesítésüknél lényeges még az is, vajjon belső vagy külső kézbesítő kerületbe szólnak-e.

1. *Kincstári hivatalok és kincstári módra kézbesítő postamesteri hivatalok* az illetmény-, nyug- és rokkantellátási postautalványokat és az ily természetű postatakarékpénztári fizetési utalványokat a belső kézbesítő kerületben pénzzel együtt háznál kézbesítik és az előírt kézbesítési szabályoknak és az utalványokon levő záradékoknak megfelelően fizetik ki.

Kézbesítés alkalmával a kézbesítők az utalványok értesítő-szelvényeit levágják és a címzetteknek átadják. Ily hivataloknál tehát a kézbesítők kellő kioktatás után a helyszínén maguk végzik azokat a teen-

dőket, amelyek a címzettek életbenlét igazolását jelentő kézbesítéssel függnék össze. (A. 3. Szab. 101. §. 1. p. 8. bek., illetőleg ugyanezen §. 2. p. és 3. p.). Bár ez a kézbesítési, illetőleg kifizetési mód a leggyorsabb és legmegfelelőbb, még ennél is mutatkoznak nehézségek. A legtöbb helyen ugyanis szokássá vált, hogy az esedékesség előre tudott napján a nyugdíjasok és rokkantak nagy tömegben kora reggel megjelennek a hivataloknál és a kézbesítőktől vagy ott, vagy pedig az utcákon követelik utalványaikat és a pénzt. Ez az eljárás természetesen hátráltatja a kézbesítést és biztonsági szempontból is aggályos. Az utcákon pénzt kézbesíteni egyenesen tilos. Ami pedig a már kézbesítésre kiosztott utalványoknak a kézbesítő körút megkezdése előtti kifizetését illeti, erre vonatkozóan a hivatalvezetőknek kell a kellő tapintattal megértetniük az érdekeltekkel, hogy kívánságuk a hivatali renddel és más címzettek érdekeivel is ellenkezik. Ha azonban a címzett indokolt kérelme egyetlen esetre és csupán csak ily küldeményre vonatkozik, lehetőleg teljesíteni kell és az utalványt a leadó osztályhoz kell adni. (A. 1. Szab. 83. §. 1. p.).

II. A háznál nem fizető postamesteri hivataloknál és az ide sorozható postaügynökségeknél a belterületi kézbesítő körzetben a Posta Kezelési Utasítás (A. 2. Szab. és A. 3. Szab.) új kiadásának megjelenése előtt egymástól nagyon eltérő gyakorlat fejlődött ki az illetmény-, nyug- és rokkantellátási postautalványok és ily természetű postatakarékpénztári fizetési utalványok kézbesítésénél. Ezek a különböző eljárások nem egyszer adtak alapos okot panaszra, sőt sok esetben a postamesterek és postaügynökök anyagi károsodását is okozták.

A kézbesítésnél, illetőleg a kifizetésnél ez évi január hó 1-ével életbe lépett Posta Kezelési Utasítás egységesen a „Saját kézhez” címzett küldemények rendjével azonos eljárást írt elő ezeknél az utalványoknál. Ennek alapján ezek a postahivatalok az illetmény-, nyug- és rokkantellátási postautalványokról, valamint az ily természetű postatakarékpénztári fizetési utalványokról „Értesítő-elismervényt”-t (274. számú nyomt.) voltak kötelesek kiállítani. Ennek a szabálynak felállítására elsősorban az ismertetett helyzet, másodsorban az utalványokon levő záradékokhoz való köteles alkalmazkodás adott okot. Bár e rendelkezésnek a korábbi állapottal szemben értékes eredménye az egységes eljárás volt, mégis könnyíteni kellett a helyzeten, mivel a nagyobb forgalmú postamesteri hivataloknál a százakra felszaporodott nyugdíjasok és rokkantak utalványairól a kötelező „Értesítő-elismervény” kiállítása az esedékesség napjain nemcsak komoly nehézséget, hanem még nagytömegű nyomtatvány fogyasztást is okozott. A segítség módját azonban mégsem lehetett más elgondolások között keresni, mint a feladó hatóságok által az utalványokon kikötött záradékokat magában foglaló keretek és a kifizető hivatalok alkalmazottainak anyagi felelősségét védő módozatok között. Az utalványok célját tekintve, mindekelőtt azt kellett leszögezni, hogy a célhozjuttatás ténye nem az utalványlapok kézhez kézbesítésével, hanem az utalványozott összegek kifizetésével teljesül, mivel az utalvány akkor alakul át valóságos pénzzé. Az anyagi felelősség sem az utalványlap kézbesítéséhez, hanem annak kifizetéséhez fűződik. Ebben a tekintetben tehát a postát záradékok nem köthetik a kézbesítés egyik — előzetes — részénél, amikor azok-

nak minden következménye a kézbesítés másik részén — a kifizetésen — nyugszik.

Ebben az értelemben tárgyalást kezdett a posta a pénzügyminisztériummal, a központi illetményhivatallal és a postatakarékpénztárral s igyekezett az adott körülmények és lehetőségek között a legegyszerűbb megoldást elérni. Bár a posta minden igyekezete egységes eljárás bevezetésére irányult, ezt azonban csak a pénzügyminisztériumnál, illetőleg a központi illetményhivatalnál lehetett elérni, míg a postatakarékpénztárnál — üzemi okokból — egyelőre nem. Ezek szerint a háznál nem fizető postahivatalok és postaügynökségek ezentúl a *belső kézbesítő kerületben* a címben említett utalványok kézbesítésénél, illetőleg kifizetésénél a következőképpen járnak el:

a) Az illetmény-postautalványt közönséges levelek módjára kézbesítik és címzésüknek megfelelően úgy fizetik ki, amint azt a polgári vagy katonai hatóságokra vagy szervekre, illetőleg — egyéni névre történt címzés esetén — az egyéni névre szóló utalványok kézbesítésére vonatkozó általános kézbesítési szabályok és az utalványokon levő záradékok előírják.

b) A nyug- és rokkantellátási postautalványoknál az utalvány értesítő-szelvényt levágják és a belső kézbesítő körzetben lakó címzetteknek azt közönséges levelek módjára „Értesítő-elismervény“ helyett kézbesítik, míg az utalványrész a hivatalban marad. Ebben a viszonylatban tehát „Értesítő-elismervény“-t ezentúl általában kiállítani nem kell. A szelvénnel jelentkező címzett jogosultságát pedig az utalvány aláírása és kifizetése előtt — a záradékok figyelembe vételével — kell a postahivatalban, illetőleg a postaügynökségnél megállapítani.

c) A postatakarékpénztári fizetési utalványokról azonban még a belterületi címzett részére is „Értesítő-elismervény“-t kell kiállítani, melynek felső részén jelezni kell az utalványon levő tiltó záradékokat is.

Ezzel, amint látjuk, a háznál nem fizető postahivataloknál és postaügynökségeknél is átterelődött tehát a saját kézhez történő kézbesítés súlypontja a kifizetésre, ami helyénvaló is, mert ezzel legalább az átvételi jogosultsággal járó megállapítás egyszer és egy személy által is elérhető. További eredmény, hogy az „Értesítő-elismervény“ kiállítása a belterületen elmarad s így a kifizető hivatalok lényegesen tehermentesíttetnek. Sajnos, hogy ezzel az eljárással sem akadályozhatjuk meg a címzettek tömeges megjelenését, de a még mutatkozó hátrányokat a kifizetés napjára való teljes felkészültséggel némileg ellensúlyozni lehet.

Külső kézbesítési kerületbe szóló illetmény, nyug- és rokkantellátási postautalványokról és ily természetű postatakarékpénztári fizetési utalványokról azonban minden hivatal — tehát úgy a háznál fizető kincstári, mint a kincstári módra kézbesítő postamesteri, valamint a háznál nem fizető postamesteri hivatal és postaügynökség — továbbra is csak „Értesítő-elismervény“-t állíthat ki és kézbesíthet a címzett részére. (A 3. Szab. 104. §. 5. p.).

Illetményutalványoknál és nyugdíjutalványoknál — a címzettek hivatali rendhez szokott fegyelme és megértése alapján — az „Értesítő-elismervények“-kel bejövő címzettek rendszerint gondoskodnak személyazonosságuk igazolására alkalmas okiratokról; a rokkantak részéről ezt azonban kevésbé várhatjuk. A rokkantak általában egyszerűbb

polgárok lévén, az igazoltatásban zaklatást látnak s a kézbesítést módfelett megnehezítik. A gazdasági helyzet alakulása folytán nincs város vagy község, amelynek széttagolt külterületén kisebb-nagyobb csoportokban vagy egészen szétszórtnan ne élne rokkant. Lakóhelyük több kilométerre levő telep, puszta, ahova már az „Értesítő-elismervény” eljuttatása is körülményes és rendszertelen. Ha pedig valahogyan el is juttatható az „Értesítő-elismervény”, a címzett rendszerint nem megy igazolás végett az illetékes hatósághoz, hanem bemegy a postahivatalba, ahol személyazonosságának igazolása hiányában nem juthat utalványa összegéhez, az utat tehát hiába tette meg. Ha pedig mégis igazoltatná „Értesítő-elismervény”-ét a lakhelyére illetékes hatóságnál, akkor meg hozzátartozóját küldi be az összeg felvétele végett, aki a tiltó záradékok miatt nem juthat az utalvány összegéhez. Kis összegekről van szó, melyeknek felvételéért a címzetteknek az összegekkel arányban nem álló fáradságot és utat kell megtenniök. Ennek dacára a postának mégsem áll módjában a helyzeten segíteni, mert az utalványok kezelésében csak közvetítő s érdekei ellen való volna, ha emiatt az amúgyis terhelő nagy anyagi felelősségén túlmenően még nagyobb felelősséget vállalna magára. Az érdekelteknek maguknak kell tehát megkísérelniök, hogy méltánylást érdemlő eseteiket feltárva, a járandóságaikat engedélyező, illetőleg utalványozó hatóságokkal — a cikkben már említett módon — állandó meghatalmazott nevére címeztessék utalványaikat. Ez különben nemcsak a rokkantakra, hanem az elaggott, béna, testi fogyatkozásban szenvedő vagy állandóan beteg, járni nem tudó, esetleg külföldön tartózkodó nyugdíjasokra, nyugbérésekre és kegydíjasokra is vonatkozik. A hivatalvezetők (postamesterek) feladata tehát, hogy az érdekelteket adott esetekben kellően felvilágosítsák.

A posta a lehetőség határain belül eddig is a legnagyobb megértéssel igyekezett a nehézségeket úgy a postahivatalok, mint a címzettek szempontjából elhárítani s ahol a kezdeményezés tőle függ, azt természetesen ezután is megteszi. A tényleges alkalmazottak járandóságairól szóló illetmény-utalványoknak vasárnap és ünnepnap előtti kifizetése (A. 1. Szab. 65. §. 11. p. 16. fedőlap), — az időlegesen beteg nyugdíjasok és rokkantak utalványainak meghatalmazott kezeihez történő kifizetése (A. 3. Szab. 108. §. 13. p.), — a nyugdíjutalványoknak egyes városokban történő hóvégi kifizetése (A. 1. Szab. 65. §. 11. p. 2. bek.) és a rokkantellátási postautalványoknak országszerte a hó végén történő kifizetése (R. T. 1934—10., 106.036/4. sz. rend.) már mind e törekvések eredménye.

A rádióműsorszóró a béke szolgálatában.

A „Journal des Télécommunications” közlése alapján. Fordította: Dr. Havas Ferenc
m. kir. postagazgató.

A nemzetek szövetsége a kormányok elé nemzetközi szerződés-tervezetet terjesztett elbírálás és vélemény nyilvánítás végett. A tervezet, amely még módosulhat, a rádióműsorszóró szolgálatot az államok

közti béke biztosításának szolgálatába kívánja állítani, illetőleg a rádióműsorszórónak oly működését kívánja a jövőben, amely más államok érdekeit és politikai érzékenységét nem sértheti s így a nem-

zetek békés együttélését nem zavarhatja. Az egyezmény-tervezet szövege a következő:

Nemzetközi egyezmény-tervezet a rádióműsorszórónak a béke érdekében való alkalmazása tárgyában.

(Avant-projet d'arrangement international concernant l'emploi de la radiodiffusion dans l'intérêt de la paix.)

A magas szerződő felek, miután a közös egyetértéssel megállapított szabályok alkotásával elismerik annak szükségességét, hogy a rádióműsorszóró alkalmazása nem történhetik a nemzetközi megértéssel ellenkező szellemben, viszont áthatva annak szükségességétől, hogy ugyane szabályok alkalmazása révén, e szellemi közlekedési mód mily előnyösen befolyásolhatja a népek közti kölcsönös megértés eszméjét, a következő határozatokban állapodtak meg:

1. Cikk. A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy megtiltják, illetőleg adott esetben azonnal megszüntetik területeiken mindazokat a leadásokat, amelyeknek az a célja, hogy más állam lakosai számára az illető állam belső békéjét vagy biztonságát fenyegető közlést adjanak.

2. Cikk. A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy örködni fognak azon, hogy a területükről eredő leadások háborúra való izgatást ne tartalmazzanak, illetőleg háborúra vezethető rendszeres izgatásból ne állhassanak.

3. Cikk. A magas szerződő felek kötelezik magukat, hogy megtiltják területeiken oly hírek rádióműsorszóró útján való terjesztését, amelyeknek valótlanságáról a leadó szervezetnek tudnia kell, illetőleg tudhat s amelyek a nemzetközi egyetértés megzavarására alkalmasak.

Azonkívül kötelezik magukat, hogy ügyelni fognak arra, hogy minden oly valótlán állításokat tartalmazó hírt, amely a nemzetközi egyetértés megzavarására alkalmas, haladéktalanul a legalkalmasabb módon megcáfolják, még abban az esetben is, ha azok valótlansága csak a leadás után tűnt ki.

4. Cikk. A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy különösen válságos időkben gondoskodni fognak területeiken a nemzetközi helyzetre vonatkozó ellenőrzött, pontos hírek leadásáról.

5. Cikk. A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a területeiken leadott rádióműsorokba oly közleményeket fognak felvételni, amelyek a civilizációnak és más népek különleges életfeltételeinek, valamint a népek kölcsönös viszonyának fejlesztésére, úgyszintén a béke művének

ápolására alkalmas vezérelveket a legjobban megismertetik.

6. Cikk. Abból a célból, hogy az előző cikkekből származó kötelezettségek teljes megvalósulása biztosíttassék, a magas szerződő felek a közvetlenül a kormánytól függő rádióműsorszóró szolgálatok számára utasításokat és alkalmas szabályzatokat adnak ki és azokat velük alkalmaztatják.

Ugyanebből a célból a magas szerződő felek minden autonóm működéssel felruházott rádióműsorszóró vállalat használatára mind a nemzeti intézetek alapító okiratába, mind valamely engedélyes társaság számára előírt kötelező feltételek közé erre alkalmas záradékokat vétetnek fel, amelyek a többi közt a kormánynak rendszeres és szándékos mulasztás esetére megfelelő cselekvési jogot biztosítanak.

7. Cikk. Amennyiben egyes magas szerződő felek közt ennek az Egyezménynek a magyarázatával vagy alkalmazásával kapcsolatban bármilyen nézeteltérés támadna s ha azt kielégítő módon sem a Szellemi Együttműködés Nemzetközi Bizottságának igénybevett jószolgálati, sem diplomáciai úton nem tudnák elintézni, e vitás ügyet a nemzetközi állandó bíróság elé, avagy választott bíróság elé fogják terjeszteni döntés végett.

8. Cikk. Ez az Egyezmény, amelynek francia és angol szövege egyaránt hiteles, a mai nap keltét kapja, s azt-ig valamennyi a Nemzetek Szövetségének tagjai közé tartozó államnak, valamint mindazoknak a nem tagállamoknak az aláírására bocsátják, amelyekkel a Nemzetek Szövetségének tanácsa az Egyezmény másolatát közölte.

9. Cikk. Az Egyezményt meg fogják erősíteni. A megerősítő okiratokat a Nemzetek Szövetsége Vezértitkárának fogják elküldeni, aki azok elhelyezéséről mind a Nemzetek Szövetségének tagállamait, mind az előző cikkben említett nem tagállamokat értesíteni fogja.

10. Cikk-tól kezdve ehhez az Egyezményhez a Nemzetek Szövetségének bármelyik tagállama, vagy a 8. Cikkben említett bármelyik nem tagállam csatlakozhatik.

A csatlakozási nyilatkozatokat a Nemzetek Szövetsége Vezértitkárának kell megküldeni, aki azok elhelyezéséről mind a Nemzetek Szövetségének tagállamait, mind fenti cikkben említett nem tagállamokat értesíteni fogja.

11. Cikk. Ez az Egyezmény a második megerősítésnek vagy csatlakozásnak a Nemzetek Szövetsége Vezértitkára által történt vételét követő-ik napon lép életbe.

Minden egyes megerősítés vagy csatlakozás

lakozás, amely e cikk első bekezdésében említett második megerősítés vagy csatlakozás elhelyezése után érkezik, a Nemzetek Szövetsége Vezértitkára által történt kézhezvételt követő nap múlva válik érvényessé.

Ezt az Egyezményt a Nemzetek Szövetségének Vezértitkára életbelépése napján lajstromozza.

12. Cikk. Az Egyezményt a Nemzetek Szövetsége Vezértitkárához intézett bejelentés útján lehet felmondani. E felmondás annak kézhezvételét követő egy év múlva válik érvényessé.

A Vezértitkár az ily módon kézhezvett felmondásokról mind a tagállamokat, mind a 8. Cikkben említett nem tagállamokat értesíti.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

18. Az A. 3. Szab. 120. §. 2. pont 3. bekezdésében foglalt azt a rendelkezést, hogy kincstári hivataloknál a leadó osztály a visszajelentett, a határidő lejártáig a címzett rendelkezésére tartott, a kényszer útján kézbesítendő stb. küldeményeket a többi küldeménytől elkülönítve őrzi, lehet-e úgy magyarázni, hogy az ilyen különlegesen kezelendő csomagokat is a leadó tisztviselőnek kell őriznie, akinek természetesen ezekről a csomagokról külön raktáregyenleget kellene vezetnie.

Nem.

Az A. 3. Szab. 119. §. 5. pontjában foglaltak szerint, „amikor a kézbesítő utolsó körútjáról visszatért, a nem kézbesíthető sommáscsomagokat a csomagkézbesítő hivatalnál a raktárosnak adja át, aki a visszavételt a kézbesítőívnek a kézbesítőnél lévő példányán legalul, a csomagok feladási helyének és a ragszámnak feltüntetésével és aláírásával elismeri, a visszavett csomagok darabszámával pedig a raktárcsomagok egyenlegben a kézbesítő számára hivatkozva, magát megterheli.“ E rendelkezés félreérthetetlenül megmondja, hogy a kézbesítő által visszahozott és majd a hivatalban kézbesítendő csomagokat a raktáros veszi át és őrzi.

Különben is az A. 3. Szab. 90. §. 1. pontja kifejezetten megmondja, hogy a kincstári hivataloknál a sommáscsomagok raktárát a raktáros altiszt kezeli. Nem vitás tehát, hogy ez a munkakör altiszt munkakör. A leadó tisztviselőt az általa kézbesített csomagok raktárkezelésével megbízni nem lehet és így általa vezetett külön raktáregyenlegről sem lehet szó. (Beküldött kérdés.)

19. A csomagok (kézi-, betét- és sommáscsomagok) szállítólevelein a súlyt tintával, tintaceruzával, vagy pedig kék ceruzával kell feljegyezni?

Kézi- és betétcsomagoknál tintával vagy tintaceruzával, sommáscsomagoknál kék ceruzával.

Az A. 2. Szab. 31. §. 5. pont kifejezett rendelkezést tartalmaz arránézve, hogy az értékleveleknél, értékdobozoknál, kézi- és betétcsomagoknál a súlyt tintával vagy tintaceruzával, a sommáscsomagoknál és szállítóleveleinél pedig kék ceruzával kell feljegyezni. Téves tehát az olyan magyarázat, hogy a kézi- és betétcsomagoknál magán a küldeményen a súlyt tintával vagy tintaceruzával, ugyane küldemények szállítólevelén pedig kék ceruzával kell felírni.

Megjegyezzük továbbá, hogy a sommáscsomagok szállítólevelein a tömeges feladók a súlyt nemcsak kék ceruzával tüntethetik fel, hanem erre a célra tintát vagy tintaceruzát is használhatnak.

A sommáscsomagoknál ugyanis a felek szempontjából a kék ceruza mintegy alsó határt jelent, amellyel még a súlyadatokat a csomagon és a szállítólevelén feltüntethetik. Ezen a határon alul pl. fekete ceruzával a feladó sem tüntetheti fel a súlyadatokat; viszont semmi akadálya sincs annak, hogy azokat a megengedett színes ceruzától eltérő más, ennél maradóbb módon — pl. tintával vagy tintaceruzával — írja ki. (Beküldött kérdés.)

20. Vasárnap és munkaszünetes ünnepnapokon érkezett csomagok szállítóleveleit a csomagot házhoz kézbesítő postahivataloknál vasárnap vagy pedig hétfőn kell-e keletbélyegzővel ellátni?

Vasárnap is, hétfőn is.

Az A. 2. Szab. 16. §. 18. pont 2. bekezdése értelmében a szállítóleveleket az érkezés és a kézbesítés napján kell az erre a célra kijelölt helyen lebélyegezni. Ez a rendelkezés nem tesz különbséget vasárnap vagy más napokon érkezett csomagok között, tehát a csomag érkezését a vasárnap érkezett csomagoknál a szállítólevelén

keletbélyegzőlenyomattal éppen úgy jelezni kell, mint más napokon.

Az idézett pont 3. bekezdése szerint „csomagot házhoz kézbesítő hivataloknál a kézbesítők útján kézbesített szállítólevél hátoldalára az első vagy az újabb kiosztáskor alkalmazott keletbélyegző lenyomata egyúttal a kézbesítés napját is jelzi, szükségtelen tehát a kézbesítés után a szállítólevelet ismét lebélyegezni“. E rendelkezésből nyilvánvaló, hogy a csomagok szállítóleveleit az első kiosztáskor — azaz vasárnap érkezett csomagoknál hétfőn — le kell bélyegezni. Ez a bélyegzés az első kézbesítésre való kiosztást jelzi.

Ha a vasárnap érkezett csomagok szállítóleveleit hétfőn reggel keletbélyegzőlenyomattal nem látnák el, az első kiosztás napja nem volna jelezve, ami mind a kézbesített, mind a nem kézbesített csomagoknál kezelési hiányosság volna.

A kézbesített csomagoknál hiányoznék a kézbesítés napjának bélyegzőlenyomata, amely pedig a fentiek szerint a szállítólevélről nem hiányozhat. A nem kézbesített csomagoknál viszont hiányoznék az első kézbesítésre való kiosztás jelzése, és mivel csak az újabb kiosztás napjának — keddeknek — bélyegzőlenyomatát alkalmaznák, a szállítólevélen lévő lenyomatokból — a hétfői bélyegzőlenyomat hiányában — nem lehetne kimutatni, hogy a csomagot kézbesítésre hétfőn is kiosztották. (Beküldött kérdés.)

21. A csomag feladója feladáskor a szállítólevélen, illetőleg a csomag címiratában rendelkezhetik-e akként, hogy a kézbesíthetlenné vált csomagját ne neki, hanem az általa megnevezett harmadik személynek küldjék vissza?

Nem.

Az A. 1. Szab. 46. §. 2. pontjában nincs olyan rendelkezés, amely szerint a feladó

előre kikötheti, hogy a csomagját ne neki, hanem egy harmadik személynek küldjék vissza.

A posta a kézbesíthetetlen küldeményeket a feladónak küldi vissza, és pedig általában a feladási helyre. Ha a feladó lakóhelyeül nem a felvevő hivatal székhelyét, hanem egy más helységet jelölt meg, a posta az ilyen kívánságot az Üzletszabályzat 96. §. 4. pontjában foglaltak értelmében figyelembeveszi és a kézbesíthetetlen csomagot a feladó által megjelölt helyre küldi vissza. Az Üzletszabályzat idézett rendelkezése ugyanis módot nyújt arra, hogy ha a feladó állandó lakóhelyétől távol van és más postahivatalnál ad fel csomagot, ezt kézbesíthetlenség esetében neki állandó lakóhelyére visszaküldjék. Az Üzletszabályzat e rendelkezését azonban nem magyarázhatjuk úgy, hogy a feladó saját maga helyett egy harmadik személy címére küldethetné vissza kézbesíthetetlen csomagját.

Természetesen a most mondottak vonatkoznak a cégek fióktelepei által feladott kézbesíthetetlen csomagokra is, amelyeknek a cég főtelepére való visszaküldése iránt a szállítólevél hátoldalán intézkedni nem lehet.

Nincs akadálya azonban annak, hogy a posta a cégek fióktelepei által feladott, de kézbesíthetlenné vált csomagokat a főtelepre küldje vissza akkor, ha a fióktelep székhelyén feladott csomagokon és szállítóleveleken feladóként nem a fióktelepet, hanem a főtelepet és annak székhelyét jelölik meg. Ebben az esetben feladóként mind a küldeményen, mind a szállító okiraton a főtelep szerepel, ennél fogva a posta a kézbesíthetetlen ilyen csomagokat tulajdonképpen a feladónak küldi vissza akkor, amidőn a cég főtelepének székhelyén levő kézbesítőhivatalhoz juttatja. — (109.055/934—IX/4.—sz.)

Forgalom és munkaegységek.

A Magyar Posta 1934. évi 2. számában közzétett ismertetés kapcsán a m. kir. posta 1934 február havi forgalmáról és az

annak lebonyolításánál a személyzet által végzett munkáról az alábbi táblázatokban számolunk be:

I.
A m. kir. posta 1934 február havi forgalma.

a) Posta									
Megnevezés	Év	Hó	Ajánlott küldemények	Értéklevelek és érték- dobozok	Betét, kézi és sommás csomagok	Posta- utalványok		Postatakarék és csekk be- és kifizetések	
			darabszáma ezrekben			darab- száma ezrek- ben	összege ezer pengőbe	darab- száma ezrek- ben	összege ezer pengőben
Feladás	1933 1934	II.	666 649	37 34	617 638	702 699	63.487 60.568	1.308 1.444	127.498 129.772
1933. II. havá- hoz képest	több +	—	—	—	21	—	—	136	2.274
1934. II. hóban	kevesebb —	17	3	—	—	3	2.919	—	—
	%	2.5	8.1	3.4	0.4	4.6	10.4	1.8	—
Kézbesítés	1933 1934	II.	684 654	40 36	630 642	702 699	64.690 59.719	275 302	54.355 54.130
1933. II. havá- hoz képest	több +	—	—	—	12	—	—	27	—
1934. II. hóban	kevesebb —	30	4	—	—	3	4.971	—	225
	%	4.4	10.0	1.9	0.4	7.7	9.8	0.4	—

Év	Hó	b) Táviró		c) Távbeszélő*)				d) Rádió	
		Fel- adott	Kéz- besít- ett	Köz- pon- tok	Állomások (főállomások, fővezeték)	Kezde- ménye- zett	ÉRke- zett	Számlált helyi beszélgetések száma ezrekben	Szórakoztató rádióvevő beren- dezések száma
1933 1934	II.	129 123	185 178	1.463 1.473	78.581 78.069	257 253	247 240	10.126 10.281	326.058 335.329
1933. II. havá- hoz képest	több +	—	—	10	—	—	—	155	9.271
1934. II. hóban	kevesebb —	6	7	—	512	4	7	—	—
	%	4.6	3.8	0.7	0.6	1.5	2.8	1.5	2.8

*) A távbeszélőre vonatkozó adatok részletezése:

A budapesti egységes hálózatban ¹⁾							Vidéken			
Év	Hó	Köz- pon- tok	Allo- mások	Kez- demé- nyez- ett	ÉRke- zett	Számlált helyi beszélgetések száma ezrekben	Falurend- szerű és 100-nál több	100-nál kevesebb		
				távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben	előfizetővel bíró központok		szá- ma	állomá- sainak száma	szá- ma	állomá- sainak száma
1933 1934	II.	18 18	49.180 49.699	88 90	82 79	9.030 9.215	79 80	17.016 16.235	1.366 1.375	12.375 12.135
1933. II. havá- hoz képest	több +	—	519	2	—	185	1	—	9	—
1934. II. hóban	kevesebb —	—	—	—	3	—	—	781	—	240
	%	—	1.1	2.3	3.6	2.0	1.3	4.6	0.6	1.9

1) Budapest, Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestujhely, Rákospalota, Ujpest.

II.

A m. kir. posta személyzete által 1934. február havában feldolgozott munkaegységek.

Munkaegységek megoszlása	Év	Hó	Munkaegységek száma ezrekben					1933. II. havához képest 1934. II. hóban hány %-kal több vagy kevesebb*)				
			posta	táv-író	távbeszélő	rádió	összesen	posta	táv-író	távbeszélő	rádió	összesen
	1933	II.	15.203	1.641	6.960	913	24.717					
	1934	II.	15.443	1.578	6.527	939	24.487	+1.6	-3.8	-6.2	+2.8	-0.9
Budapesten	1933	II.	6.343	692	4.412	322	11.769					
	1934	II.	6.365	679	4.045	330	11.419	+0.3	-1.9	-8.3	+2.5	-3.0
Vidéken	1933	II.	8.860	949	2.548	591	12.948					
	1934	II.	9.078	899	2.482	609	13.068	+2.5	-5.3	-2.6	+3.0	+0.9
Kincstári hivataloknál	1933	II.	9.992	1.147	6.001	575	17.715					
	1934	II.	10.078	1.113	5.600	599	17.390	+0.9	-3.0	-6.7	+4.1	-1.8
Postamesteri hivataloknál	1933	II.	5.024	483	947	338	6.792					
	1934	II.	5.171	453	914	340	6.878	+2.9	-6.2	-3.5	+0.7	+1.3
Postaügynökségeknél	1933	II.	187	11	12	—	210					
	1934	II.	194	12	13	—	219	+3.5	+5.3	+13.4	—	+4.2

*) A % a munkaegységek pontos (ki nem kerekített) számának viszonyát jelzi.

A postaszemélyzet által a távbeszélő szolgálatban végzett munka értékelése azonban időközben módosult, amennyiben Budapesten számlált helyi beszélgetésenként 1933 február hónapban 0.40, míg 1934 február hónapban már csak 0.35 munkaegység volt felszámítható. A távbeszélő munkaegységekből tehát azt, hogy a távbeszélő forgalom és ezzel kapcsolatban az

összforgalom is 1933 február havához viszonyítva 1934 február hónapban nagyobb volt-e vagy sem, csak akkor lehet megállapítani, ha mindkét hónap távbeszélő forgalmát azonos (1934 február havi) értékeléssel fejezzük ki munkaegységben. Ennek a műveletnek elvégzése után a munkaegységek száma így alakul:

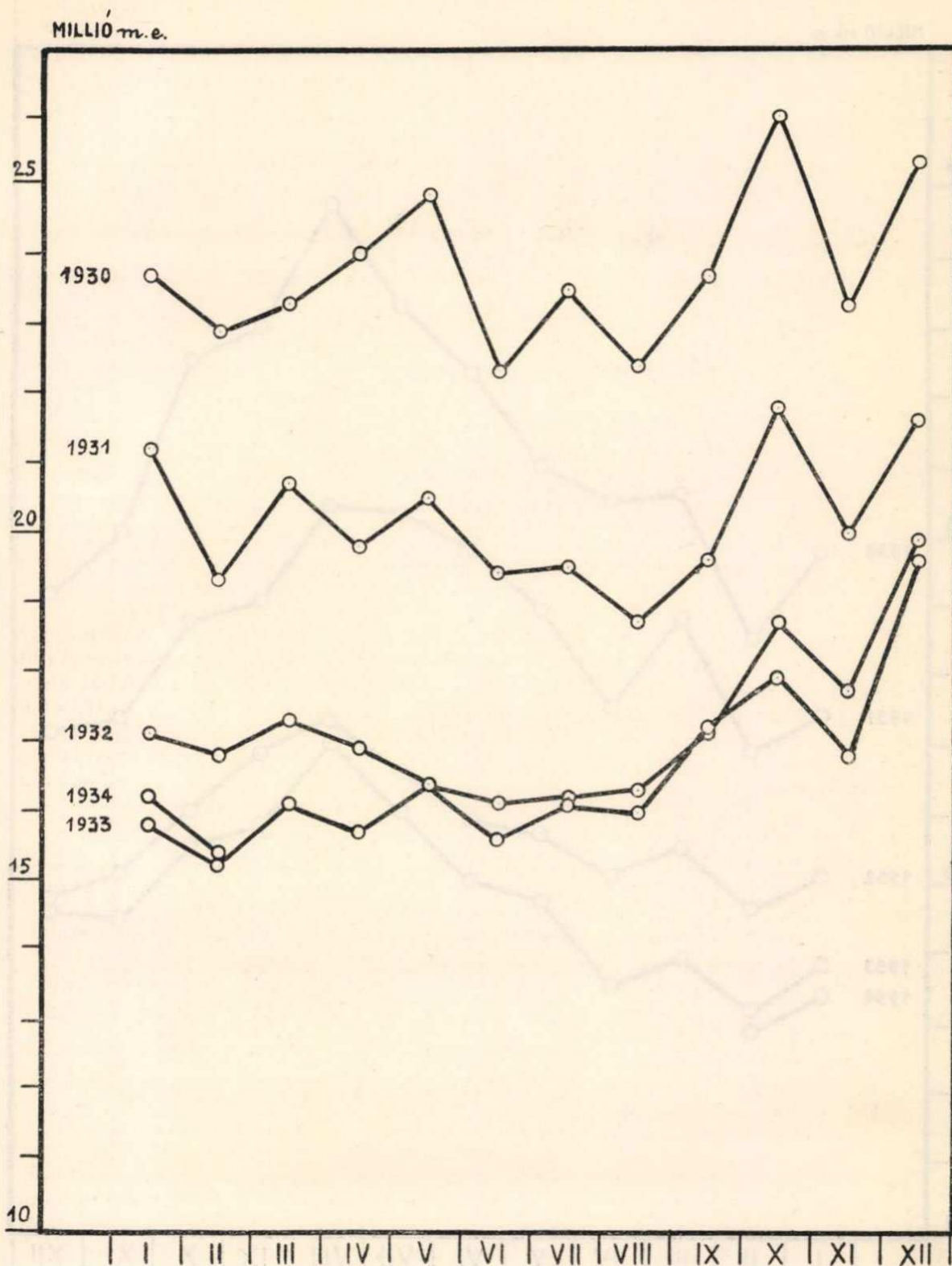
A munkaegységek megoszlása	Év	Hó	Munkaegységek száma ezrekben					1933. II. havához képest 1934. II. hóban hány %-kal több vagy kevesebb				
			posta	táv-író	távbeszélő	rádió	összesen	posta	táv-író	távbeszélő	rádió	összesen
	1933	II.	15.203	1.641	6.523	913	24.280					
	1934	II.	15.443	1.578	6.527	939	24.487	+1.6	-3.8	+0.1	+2.8	+0.8

A távbeszélőforgalom tehát 1934 február havában 0.1 százalékkal és ezzel kapcsolatban a posta összforgalma 0.8 százalékkal nagyobb volt, mint 1933 február havában.

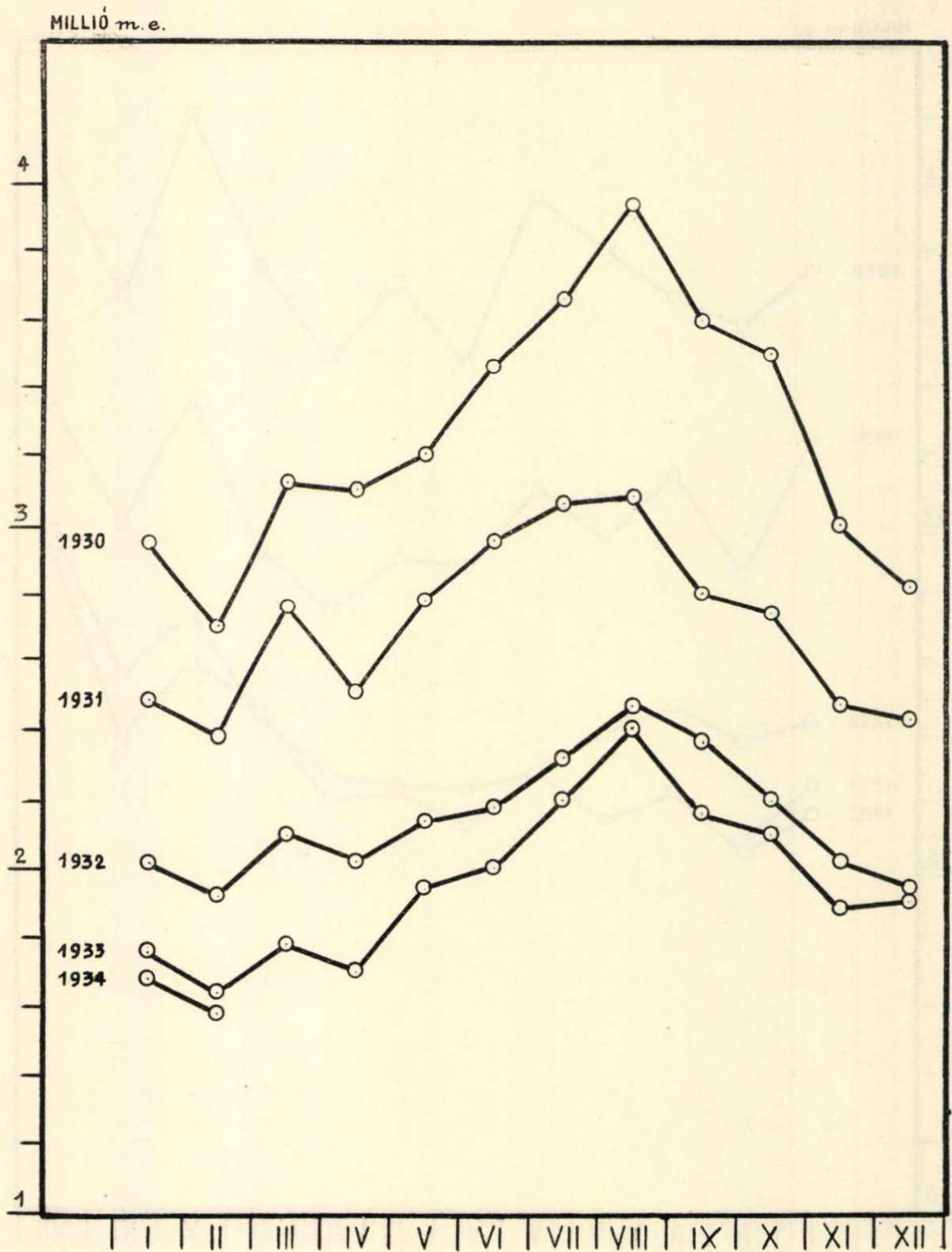
A távbeszélő munkaegységeket illetően még megemlíthetjük, hogy az önműködő gépi berendezésre átalakított távbeszélő hálózatokban kézierő helyett gépierővel végzett kapcsolási munka a II. számú táblázatban kifejezésre nem jut. Az 1934 feb.

ruár hónapban gépierővel végzett munka 3.820,217 kézierővel feldolgozott munkaegységnek felel meg, vagyis az automatizálás következtében a postaszemélyzet munkája ennyivel lett kevesebb.

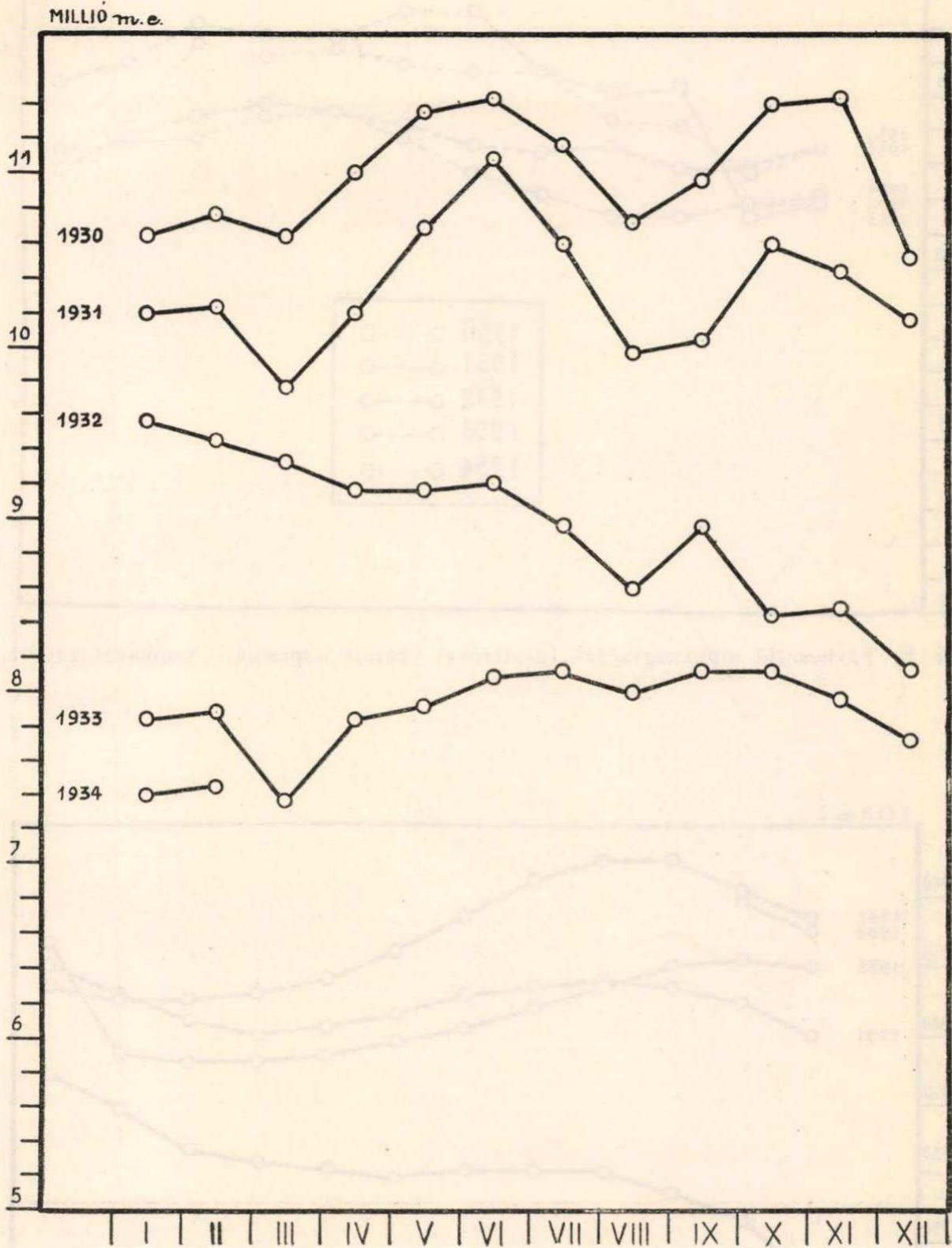
A m. kir. posta személyzete által 1930–1934. években feldolgozott munkaegységek évenkénti és havonkénti alakulását a következő oldalakon levő I–V/b. számú grafikonokon szemléltetjük.

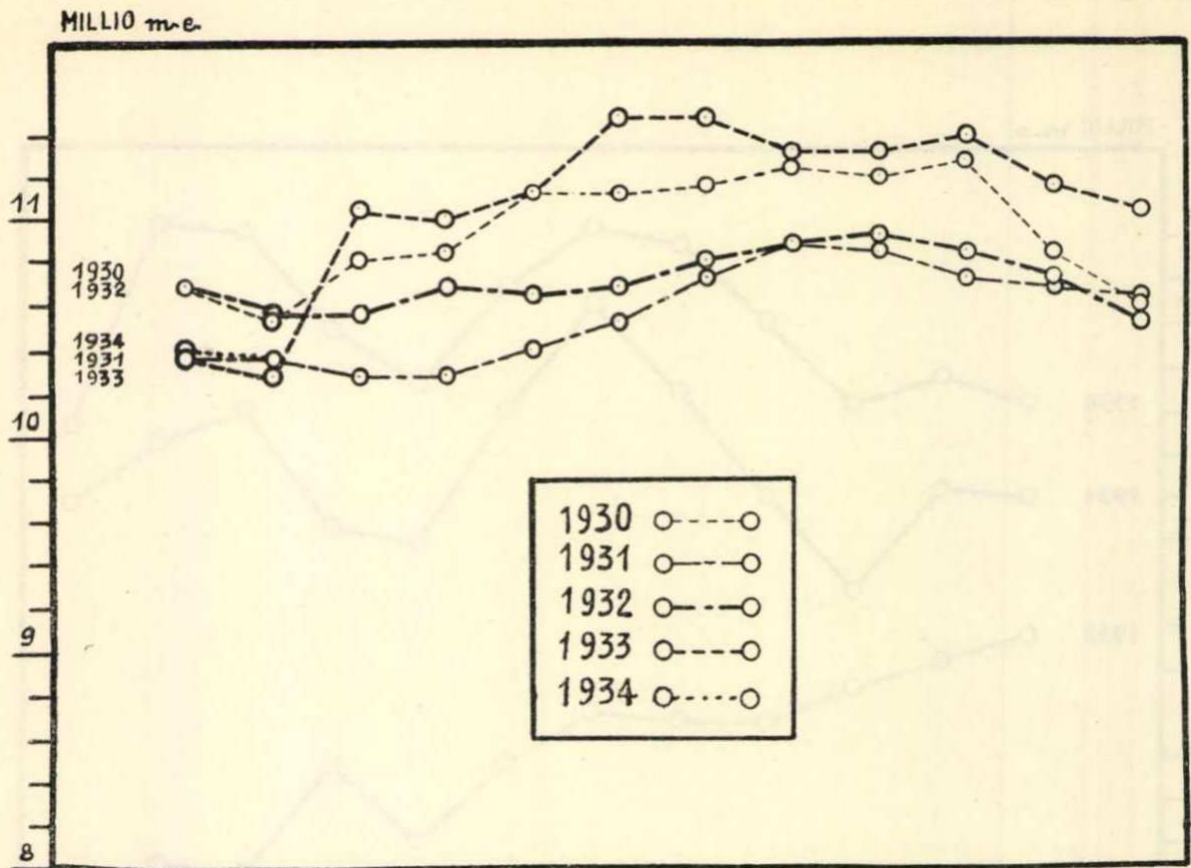
I Postai munkaegységek.

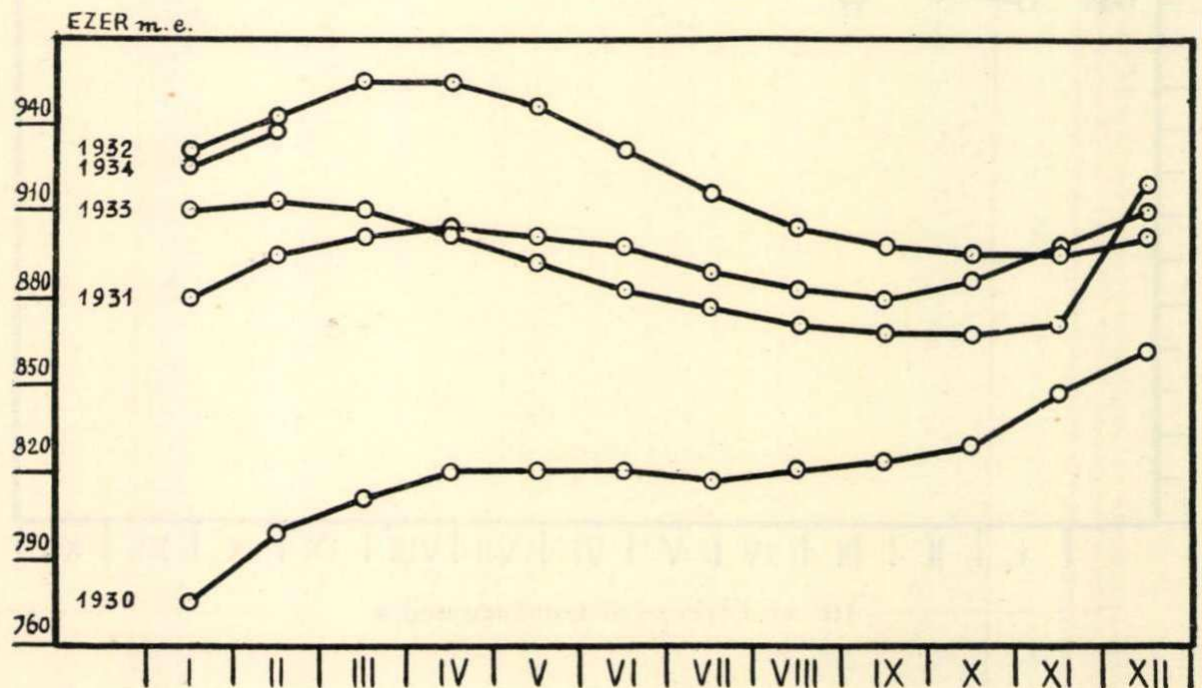
II. Táviró munkaegységek.

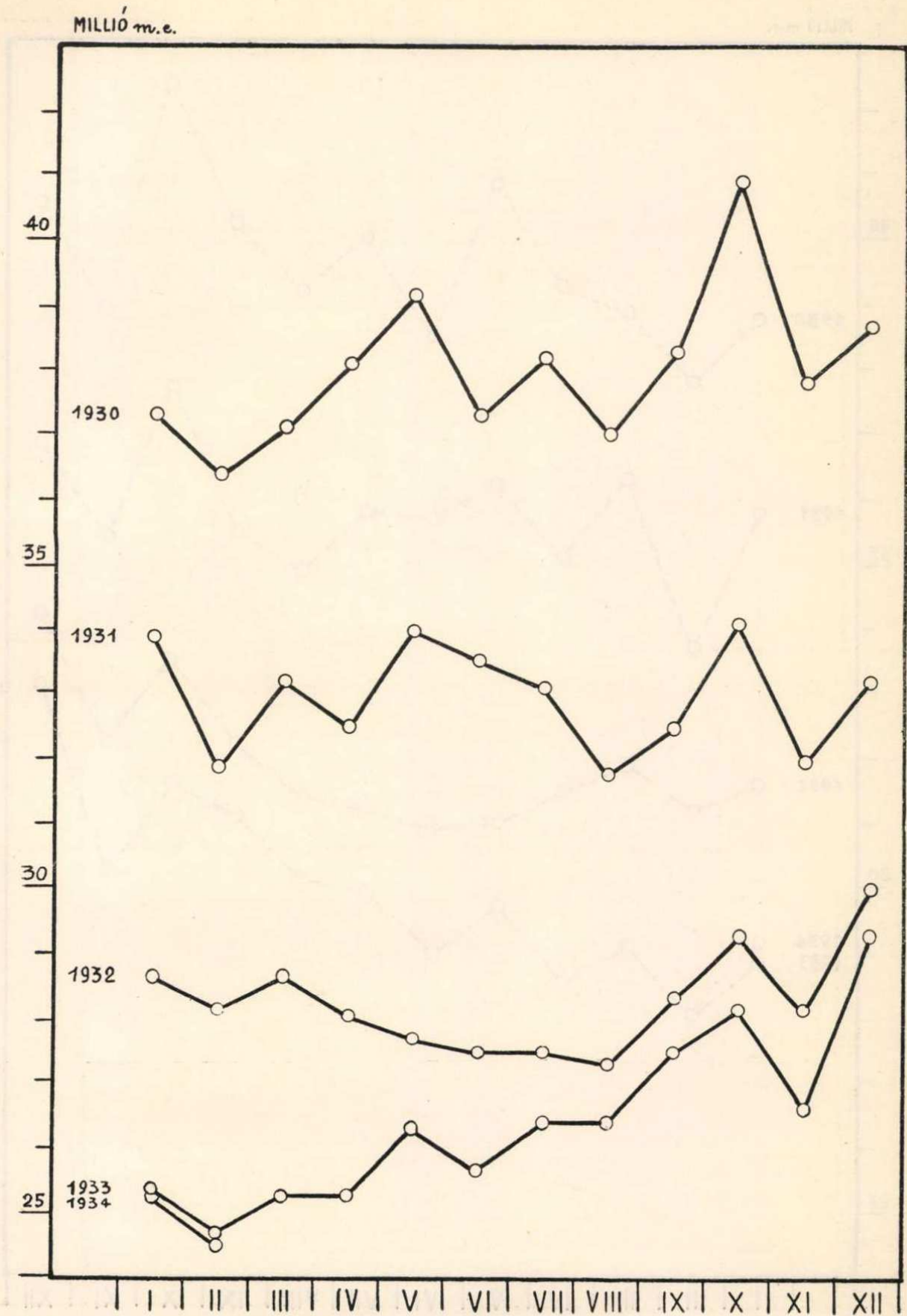
III a) Fűbeszélő munkaegységek.

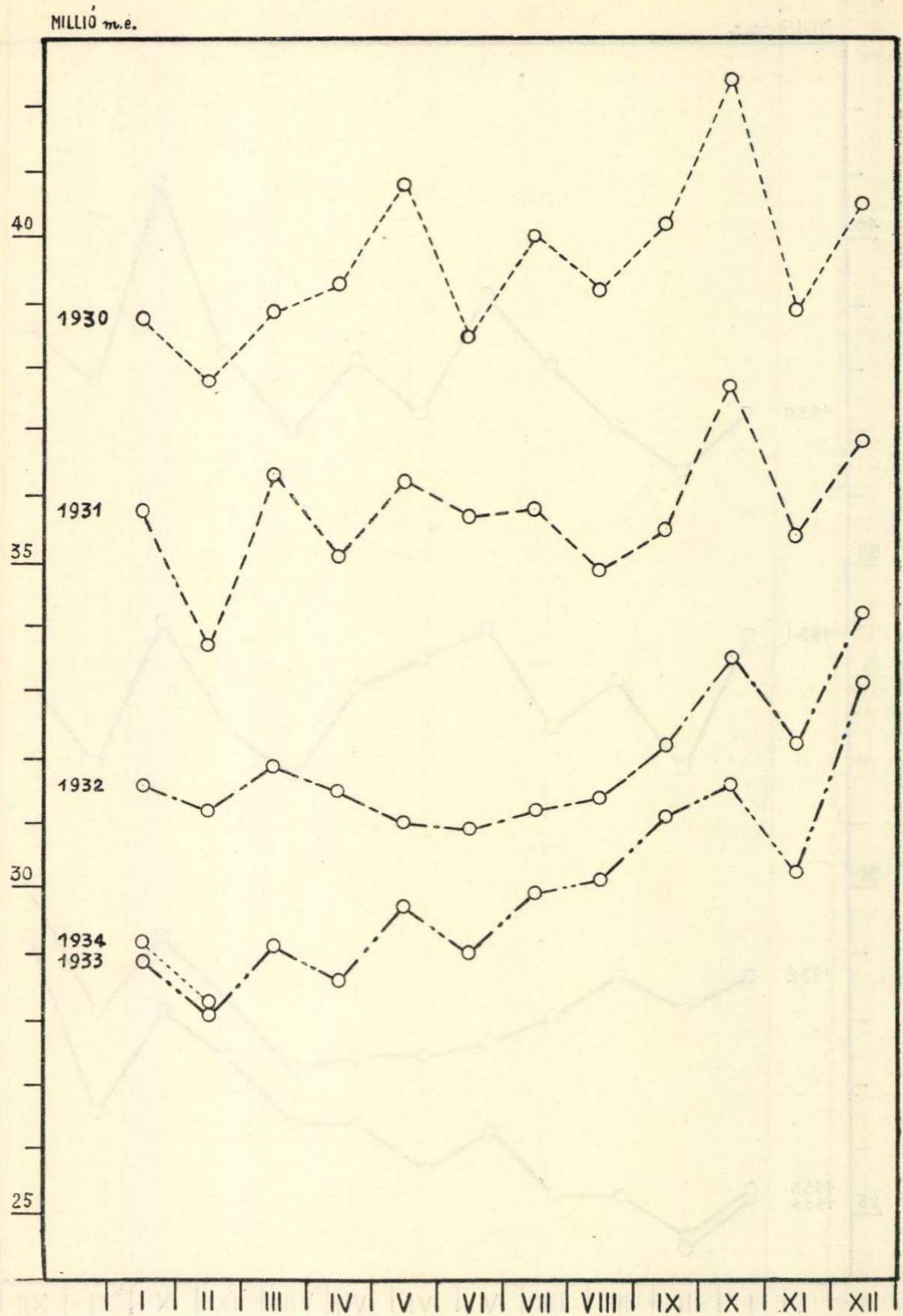
III. b) Távbeszélő munkaegységek (gépi erővel végzett kapcsolási munkával együtt).

IV. Rádió munkaegységek.

V. a) Munkaegységek összesen.

V. 1) Munkaegységek összesen (gépi erővel végzett kapcsolási munkával együtt).

JOGESETEK ÉS JOGGYAKORLAT.

Cas juridiques et jurisprudence.

A postautalványok kézbesítéséből eredő kártérítési kötelezettség.

F... B... gy...-i lakos 1927. évi szeptember hó 10-én A... L... lakos részére gy...-i postahivatalnál postautalványon 600 pengőt adott fel, mely címzettnek 1927. évi szeptember hó 14-én kézbesített. Később címzett tagadta, hogy a 600 pengőt kézhez vette volna. Ezért a budapesti központi kir. járásbírósnál 600 pengő tőke és jár. erejéig a m. kir. kincstár ellen pert indított. A bíróság a megtartott tárgyalás eredménye alapján a következő ítéletet hozta:

A kir. járásbírósnak felperest keresetével elutasítja és őt arra kötelezi, hogy alperesnek képviselője kezébe 180 pengő perköltséget 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett fizessen meg.

Indokok:

A bíróság a peres felek nyilatkozatai, a sz...-i kir. büntető törvényszéktől beszerzett B. 535/1929. sz. bűnügyi iratok tartalma és G... K... szakértő véleménye alapján megállapította, hogy felperes 1927. évi szeptember hó 4-én egy gőzgépet adott el F... B... gy...-i lakosnak, ki a vételárból hátrálékos 600 pengőt 1928. évi szeptemberig tartozott megfizetni. — F... B... a 600 pengőt 1927. évi szeptember 10-én az 5244. számú postautalványon feladta felperes címére s az i...-i postahivatal a csatolt postautalvány szerint a 600 pengőt A... L... felperes aláírására 1927. évi szeptember hó 14-én kézbesítette. — 1928. évi augusztus havában felperes a d...-i járásbírósnál F... B... ellen pert indított a 600 pengő megfizetése iránt. Minthogy azonban F... feladóvévénnyel bizonyította a pénz elküldését, felperes a pert elvesztette. Felperesről 1928. évi november 16-án értesült s akkor az i...-i postahivatalnál H... D...-né postamesternő és H... D... postai alkalmazott megállapították, hogy annak idején a 600 pengő felperes részére kézbesített. Felperes kétségbevonván a pénzküldemény átvételét, panasszal fordult az i...-i postahivatal útján a postavezérigazgatósághoz, majd november 21-én a posta tudakozó iroda útján a ... postavezérigazgatósághoz. A ... postaigazgatóság az inkriminált postautalványt november 24-én megküldte az ...-i postahivatalnak, hogy azt felperesnek mutassa be és tőle próbáírást szerezzen be. H... D...-né postamesternő e célból felperest 1928. évi november hó 26-án a postahivatalba idézte meg, hol felperestől a próbáírást kivételt.

Mikor H...-ék mutatták felperesnek, hogy a próbáírást egyezik az utalványon levő aláírással, felperes lármát csapott s közte és H...-ék közt nemcsak veszekedés kezdődött, hanem tettelegességre is került a sor és H... D... a felperes jobb lábát megrúgta.

Bűnügyi eljárás indult magánokirathamisítás és csalás büntette miatt ismeretlen tettes ellen, kétrendbeli rágalmozás vétsége miatt felperes ellen, a postahivatal és H...-ék megrágalmozása címén, hivatali hatalommal való visszaélés vétsége címén H...-ék ellen. Az sz... kir. törvényszék felperest kétrendbeli rágalmozás vétsége miatt 200 pengő pénzbüntetésre, H... D...-t pedig könnyű testisértés vétsége címén 20 pengő pénzbüntetésre ítélte, felperest a többi rágalmozás és H...-eket a hivatali hatalommal való visszaélés vétsége alól felmentette. A budapesti kir. ítélőtábla ezen ítéletnek felperesre vonatkozó részét megváltoztatván, őt a kétrendbeli rágalmozás vétsége alól is felmentette, kimondván az indokolásban, hogy megnyugtató módon nem nyert bizonyítást, mikép felperes az inkriminált rágalmozó kitételeket használta volna. Kifejezetten mellőzte a kir. ítélőtábla felperesnek újabb írásszakértői bizonyítás iránti indítványát, mint a valódiság bizonyítását célzó s mint ilyent elkésetten előterjesztett indítványt.

Felperes jelen perben visszatért azon állításához, hogy az inkriminált postautalványon levő aláírás nem tőle származik, ezt bizonyítani kívánván.

Alperes kifejezetten nem emelt pergátló kifogást, hanem csak kijelentete, hogy a Pp. 180. §. 2. pontja szerinti hivatalból észlelendő pergátló körülmény fofog fenn, amennyiben a postauizleti szabályzat 137. §. 27. pontja értelmében perindításnak helye nincs.

A bíróság megállapította ugyan, hogy felperes a jelen pert csak 1931. évi augusztus hó 7-én indította, holott a postautalvány 1927. évi szeptember hó 14-én kézbesített és felperes az állítólagos hamisításról 1928. november 16-án értesült. Ezzel szemben azonban, minthogy felperes annak idején: 1928. novemberben már panasszal élt, viszont a postaigazgatóság 7. alsz. elutasító határozatát csak 1932. évi június hó 28-án, a kereskedelemügyi minisztérium ezt helybenhagyó határozatát pedig csak 1932. évi július hó 3-án hozta, melyek alapján megállapítandó volt, hogy pergátló körülmény fenn nem forog.

Ami az írásszakértői bizonyítás ered-

ményét illeti, az ezen perben meghallgatott G... K... szakértő azt állítja ugyan, hogy az inkriminált postautalványon levő aláírás nem a felperes kezétől származik, e megállapítását azonban nagy részben olyan helyt nem álló okokra állapítja, melyek csak annak a megállapítására alkalmasak, hogy nevezett szakértő a részére kiadni kért bűnügyi iratokat át sem olvasta, mert ha ezt megtette volna, nem kockáztatta volna meg azon abszurd állítást, hogy kir. ítélőtábla ítéletében kimondta, hogy a postautalványon levő aláírás nem az Á... L... kezétől származik és hogy Á... L...-t ezért mentette fel a vád alól. A kir. ítélőtábla e kérdéssel nem is foglalkozott és nem is foglalkozhatott, csak annyiban, hogy felperesnek az ott tett írásszakértői bizonyítás iránti indítványát elutasította. Egyébként pedig felperest a kir. Tábla rágalmozás vétsége alól mentette fel bizonyíték hiányában. G... K... teljesen értéktelen és használhatatlan szakértői véleményével szemben a bíróság elfogadta K... Gy... és V... J... szakértőknek az ismeretlen tettes, majd H... D...-né és H... D... ellen magánokirathamisítás és csalás miatt indított bűnügyi nyomozat során előadott szakvéleményét. Nevezettek a sz... kir. törvényszék hites írásszakértői, kik letett esküjük hatálya alatt terjesztették elő indokolt szakvéleményüket, melynek alapján a sz... kir. ügyészség H... D...-né s férje ellen a nyomozást megszüntette. E szakvélemény szerint az inkriminált aláírás a felperes kezétől ered. Megállapítható ez az aláírás képzettségi foka, kapcsolása, betűvetése és a betűk alakítása alapján. Jellegzetes a „J” betű kacskaringója, az „L” betű kezdővonala, az „A” betű kialakítása, a „c” betű erősbödő feje, a „c” és „s” kapcsolása.

Ezen okok alapján felperes keresete el volt utasítandó és őt mint pervesztést, a perköltségben marasztalni kellett.

Az ítélet ellen felperes fellebbezéssel élt és a budapesti kir. törvényszék, mint fellebbezési bíróság, a következőképpen ítélte:

A kir. törvényszék az elsőbíróság ítéletét azzal a részbeni változtatással, hogy az elsőbírói eljárás költségeit 120 pengőre szállítja le, helybenhagyja és kötelezi felperest, hogy alperesnek 15 nap alatt fizessen 80, azaz Nyolcvan pengő fellebbezési költséget.

M e g o k o l á s :

Felperes amiatt, mert F... B... adósa által az ő címére postára feladott 600 pengőt az i...-i m. kir. postahivatal nem neki, hanem szabálytalanul valaki másnak, kézbesítette és így a 600 pengőt eddig nem

is kapta meg, az alperes ellen ezen 600 pengő kifizetése iránt keresete értelmében marasztalási kérelmet terjesztett elő.

Alperes a kereset elutasítása mellett felperest költségeiben is kérte marasztalni.

Az elsőbíróság annak a tényállásként való megállapítása után, hogy felperes részére valóban kikézbessített a szóbanforgó 600 pengő, mert az ennek felvételét mutató aláírás felperestől származik, — felperest keresetével elutasította.

Felperes kellő időben benyújtott fellebbezése az elsőbírói ítélet megváltoztatására, míg alperes ellenkérelme annak helybenhagyására irányul.

Egyébként úgy ezen kérelmek, mint általában az elsőbírói, nemkülönben a fellebbezési tárgyalás menete tekintetében a fellebbezési bíróság utal a Te. 22. §-a értelmében a periratokra.

A kir. törvényszék nem osztja alperesnek azon jogi álláspontját, hogy felperes keresete már abból az okból — minden további vizsgálat nélkül — elutasítandó, mert a szóbanlevő pénzküldeménynek állítólagos szabálytalan kézbesítéséből kifolyólag érvényesíthető kártérítés tekintetében felperes a postaintézettel jogviszonyban nincs. Nem osztja pedig azért, mert arra való figyelemmel, hogy a K. T. 407. §-a szerint, mihelyt az áru a rendeltetési helyre érkezik, a kijelölt átvevőnek szabadságában áll az ezen szállításból való jogokat (az abból kivehető kötelezettségek teljesítése mellett) a szállító ellen saját nevében érvényesíteni, kétségtelen az, hogy a pénzküldemények címzettje, vagyis a jelen per felperese joggal indíthatta meg a szabálytalan kézbesítésből, helyesen nem kézbesítésből előállott, vagy előállhatott kárának megtérítése iránti pert alperessel szemben. Megindíthatta pedig különösképpen azért, mert alperes a K. T. 421. §-ára való figyelemmel még csak nem is vitatta, hogy a most hivatkozott jogszabály rendelkezéseivel szemben a postaügyi szabályzat különleges szabályokat állított volna fel.

Arra való tekintettel azonban, hogy az alperes által — a 25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv mellé — csatolt és szó szerinti idézett postauzeti szabályok 137. §-a és ennek is 22. pontja az ugyancsak elől hivatkozott K. T. 421. §-ára utalással kötelező jogszabályt képez és mert ennek rendelkezését felperes az idézett szövegben fennállónak és érvényesnek ismerte el, a bíróság megállapítja és leszögezi, hogy a postauzeti szabályok 137. §-ának 22. pontja a szavatosság és kártérítésekre nézve akként rendelkezik, hogy a posta kártérítési kötelezettsége megszűnik, ha a küldé-

mény feladása napját követő egy éven belül sem a feladó, sem a címzett részéről írásbeli, vagy a postánál írásba foglalt szóbeli felszólalás nem történt.

Minthogy pedig a bíróság idevonatkozóan megállapítja és tényállásként leszögezi az iratok közé eredetiben becsatolt postai feladóvevények eddig soha vitássá nem tett adatai alapján, hogy F... B... 1927 szeptember hó 10-én adta fel — Gy...-on 5244. sorszám és 54. bevételi szám alatt felperes (Á... L... I...) címeire azt a 600 pengőt, melynek állítólagos szabálytalan kézbesítéséből folyólag támasztotta felperes jelen kereseti igényét és mert ugyancsak nem ellentétes felek előadása a tekintetben sem, hogy felperes csupán 1928 november 16-án járt el első ízben panasszal a postánál, vagyis a pénzküldeménynek feladását (1927 szeptember hó 10-én) követő egy évnek (1928 szeptember 10-én történt) lejártá után: — a felperes kereseti igénye a posta üzleti szabályzat 137. §. 22. pontja, mint kötelező, különleges jogszabálynál fogva elévült.

Felperes felhívta a P. ü. szabályzat 137. §. 3. pontját is annak igazolására, hogy a postautalványon befizetett összegért a posta 3 évig szavatol. Az tény, hogy a most hivatkozott 137. §. 3. pontja ismeri a postának 3 évig tartó szavatossági kötelezettségét, de csak abban az esetben, ha a posta az utalvány összegét... egyáltalában ki nem fizette. Jelen esetben pedig a felek között nem vitás az, hogy itt az utalvány összege kifizettetett, felperes szerint azonban nem neki, hanem szabálytalanul másnak... Ez a szabály tehát, mely tényleg 3 évi szavatossági kötelezett-

séget állapít meg, de csak a ki nem kézbesített utalványnál, jelen esetben, — a kifizetett utalvány esetében alkalmazást nem nyerhet.

De hivatkozott felperes még a 137. §. 3. pontjára is abban a vonatkozásban, hogy a postautalványnál a posta a befizetett összegért szavatol a 22. pontban említett határidőn belül mindaddig, míg az összeget az ennek átvételére jogosítottnak szabályszerűen ki nem fizették.

Mindkét hivatkozása felperesnek nem helyes, mert a 137. §. 3. pontjának 22. pontban foglaltakkal való összevetéséből csak az állapítható meg, hogy a posta a postautalványoknál a befizetett összegért 3 évig szavatol ugyan, azonban csak akkor, ha még ki nem fizettetett az utalvány összege, ebben az esetben is azonban csupán akkor, ha a 22. pont szerinti időben, vagyis a küldemény feladásától számított egy éven belül a postánál írásbeli, vagy szóbeli panasz tétetett. Ha ellenben ilyen panasz nem tétetett, akkor, ha még nem kézbesítettett volna ki az utalvány, a posta felelőssége egy év alatt megszűnik.

Mindezek alapján a bíróság felperest alaptalan keresetével elutasító elsőbírósági ítéletet, indokainak félretétele mellett helybenhagyta és felperest, mint pervesztet, a felmerült fellebbezési költségben ehhez képest marasztalta.

Az elsőbírósági eljárásnak költségét azonban a fellebbezési bíróság a kifejtett munka arányában és a perértékhez viszonyítva, a rendelkező rész szerint mérsékelte.

Közli: Dr. Tajthy József.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Angolország.

Az angol posta 1932—33. évi mérlege szép fölösleggel zárult: a nehéz viszonyok között is 10.792,000 font hasznót mutat ki. Ezzel az utolsó két év eredményeit is túlszárnyalta. Ezt mutatják az alábbi összehasonlítás adatai:

1930/31. évben	9.187,000 font
1931/32. évben	10.632,000 font
1932/33. évben	10.792,000 font

volt a tiszta nyereség. A „Times“ így kommentálja a jelentést: „Az angol posta — kellemes ellentétben a legtöbb külföldi postaigazgatással — a még egyre tartó

gazdasági válság ellenére is kitünően sikerült munkaévet hagyott maga mögött pompás fölösleggel. Ennek az intézménynek a fejlődése ma még erőteljesebb, mint Rowland Hill idejében volt.“

Építkezési terveit az angol posta egyre fokozottabb ütemben valósítja meg. A távíróforgalom hanyatlását is sikerült feltartóztatni, úgyhogy az év utolsó hónapjaiban már az is emelkedő irányzatot mutatott. A távbeszélő előfizetők számának emelkedésére jó hatással volt a kisemberek számára biztosított jelentékeny kedvezmény. Bár még pontos adatok nem állnak rendelkezésre, a Postmaster General azonban Prestonban tartott beszédében

úgy nyilatkozott, hogy az újonnan felszerelt állomások száma 1933-ban az 1932. évi 62,000 darabot jóval túlhaladja. A múlt év november havában 9930 új előfizető jelentkezett (az 1932. év novemberében csak 8844). Ez a hónap tehát az 1931. év márciusa óta fennálló rekordot is megdöntötte.

Angliában a posta tulajdonában van az ország motorállományának többsége. — Jelenleg 7514 saját gépkocsival és motorkerékpárral rendelkezik, ez a szám azonban állandóan növekvőben van. E gépkocsiüzem nagyvonalúságára jellemző adat, hogy a postaszemélyzet létszámának egyhatedrészét a gépkocsivezetők teszik ki. A vezetők 80 százaléka a kiképzést a posta saját tanfolyamán nyerte. A jövőben a fejlődés főképpen a kis modellek kiterjedt használatában fog nyilvánulni, mert ezek igen jól beváltak gazdaságosság szempontjából is a kézbesítésnél, különösen a nagy városok állandóan terjeszkedő elővárosaiban.

Az angol posta népszerűsége mellett ékesen szóló bizonyíték, hogy az alig néhány hónapja indult új postai szaklap, a „Post Office Magazin“, 146,000 példányban megjelenő első számát valósággal szétkapkodták, úgyhogy második kiadás kibocsátása volt szükségessé. (P. Z. u. T. 7. 1934. 10.) (Ifj. Kovács.)

Az angol légiposta fejlődése. A brit polgári légiposta-szolgálat 1919-ben vette kezdetét, amikor egymotoros átalakított hadirepülőgépekkel a London és Páris közötti légiúton személyeket és árukat szállítottak. Az első utat azok a repülőgépek tették meg amelyek a békekongresszusra a delegátusokat szállították. Milyen óriási különbség mutatkozik az akkori és az 1933. évi légiposta-szolgálat között! Akkor a kisméretű repülőgépekbe könnyen lehetett elhelyezni a kisterjedelmű postazárlatot. A levél díja 2 s. 6 d. volt levelenként Londonból Párisba. Napjainkban ez a díj 4 d. A levélküldemények számtalan zsákban vannak elhelyezve és a mennyiségük napról-napra szaporodik. A Rangoonba szóló levél szállításáért 8 d-t, a délafrikaiért 1 s-t és az ugyanide szóló félfontos csomagért 2 s. 3 d-t kell fizetni a légipostán. A kékszinű légiposta gyűjtőszekrények, amelyek a londoni utcáknak élénk szint kölcsönöznek, elfelejtetik az emberrel, hogy nem is oly régen ez a légiposta igen bizonytalan, az időjárás szeszélyétől függő szolgálat volt. Napjainkban a légiposta még a legtávolabbi rendeltetési helyekre is a legpontosabban közlekedik. Igénybevétele oly általános lett, hogy a londoni külterületeken is gyűjtőszekrényeket kell elhelyezni.

A jelentéktelen kezdetből kifejlődött a Birodalmi Légiposta hatalmas szervezete, amelynek működési köre kiterjed Délafrikára és Indiára. Innen kiágazik Ausztráliába, sőt most már Rangoonig terjed. De ne felejtjük el, hogy eme hatalmas főútirányon felül a brit légiposta összeköttetésben áll a többi államokéval is s így behálózta egész Európát. A légiposta a régi szállítási móddal szemben a Rangoonba szóló utat 11 nappal megrövidíti. Kétségtelen, hogy a repülés technikájának fejlődésével a szállítási idők a jövőben még rövidebbek lesznek. A levélposta, mint légi szállítmány, hatalmas fejlődését a következő adatok mutatják:

A szállítmányok súlya 1933. II. negyedében 33%-kal növekedett az előző év megfelelő időszakához képest. Az Indiába irányuló forgalom 22%-os, — az afrikai 52%-os emelkedést mutat. Hasonló fejlődésben volt része a légiposta csomagszállítási szolgálatnak is.

Nem szabad azonban azt hinni, hogy ezt a hatalmas fejlődést könnyen, minden nehézség nélkül lehetett elérni. Sok és állandó akadály tornyosodik a légiposta működése elé. Délafrikában a légi kikötő a tengerszíne felett oly magasan van és a tropusi éghajlat következtében a levegő oly ritka, hogy a gépeknek igen nagy tartalékerővel kell rendelkezniök, hogy a terhüket a levegőbe emelhessek. Szudánban nehézséget okoz a nagy négymotoros gépek leszállásához szükséges megfelelő talaj biztosítása. Itt ugyanis a föld felszíne a homok és a Nilus áradása után visszamaradó iszap keveréke. Szárazság idején ez kemény, hepe-hupás. Ennek következtében a szárnyak és a talpak állandó veszélyben forognak. Esős időben iszapossá lesz a talaj, ami a leszállást ugyancsak veszélyessé teszi. Különböző kísérletezés után, végre sikerült egy — a veszélytelen kikötést biztosító — leszállóhelyet építeni. A kiemelkedéseket elhordták és az ilyen módon felszabadult földdel a mélyedéseket feltöltötték. Megfelelő égetőkemencében olajjal kevert földet égettek. A kemencéből kikerülő anyagot összetörik és szítják és a szitált anyagot a kijelölt helyre szórják. Végül az így nyert felületet egy speciális készítménnyel bevonják, majd símára hengerelik. Ezt az eljárást háromszor megismétlik és ezzel olyan felület nyernek, amelyen a kikötés a legkülönbözőbb időjárások esetén is minden veszély nélkül történik.

Középfrika egyik kikötőhelyét meg kellett szüntetni, mert egyik exotikus állat a talajban alagutakat ás és a leggyakorlatabb pilótára nézve is életveszélyes földhányásokat emel. Nem szokatlan eset,

hogy lakott helyektől távoleső kikötőhelyen a csekély számú személyzetnek orosz-lánnal és más vadállattal kell megküzdenie. A pilótákat légiútjuk alatt nem egyszer magas láz lepi meg, de gyógykezelésükkel csak igen keveset törődhetnek. A légipostának mindezeket a nehézségeket le kell győznie. (The Post.) Dr. L. B.

Franciaország.

Éjjeli repülőjárat postaszállításra. Mult év augusztus 5-től szeptember 4-ig kísérletképpen éjjeli légijáratot rendezett be a francia „Air-France” társaság a postaigazgatással egyetértőleg, hogy ennek az újításnak a lehetőségeit kipróbálja. A kísérleti járat Páris és Marseille között odavissza közlekedett és a szolgálatot egész idő alatt a legnagyobb pontossággal látta el.

A mai repülő- és rádiótechnika összefogása lehetővé teszi, hogy a vezető a rádióiránymeghatározó módszerek igénybevételével teljes sötétben is tájékozódhassék. Igen értékes tapasztalatokra tettek szert a kísérletek során, ezek azután a jövőben lényegesen megkönnyítik a kérdés végleges megoldását.

Zárlatszállításra kisebb, mindössze 100—300 kg. hasznos teher befogására alkalmas gépeket használtak fel. Kedvezőtlen időjárási viszonyok között nagy segítség volt az útvonal erős kivilágítása; olykor a drótnélküli összeköttetés fenntartása igen nehezen sikerült. Bár voltak komoly nehézségek, végeredményben a kísérlet beigazolta, hogy a gondolat megvalósítható és az éjjeli légiszolgálat kiterjesztése a repülőposta fejlődésének újabb fontos állomása lesz.

A páris—marseillei éjjeli légipostát a következő államok vették igénybe átmenő anyaguk továbbítására: Hollandia, Magyarország, Marokkó, Nagybritannia, Németország és Tunisz. A többi államok igazgatásai közölték, hogy a berendezést szintén igénybe óhajtják venni, mihelyt az állandó jellegűvé válik.

Az éjjeli postaszállítás több szempontból igen nagy jelentőségű: általa lehetővé válik az este beérkezett anyagnak továbbítása még ugyanazon éjjel; kora reggeli csatlakozások elérése; a zárlatok indítási idejének kitolása, ezen keresztül a későbbben feladott küldemények késésének megakadályozása stb. (U. P. 1934: 1.) (Ifj. Kovács.)

Németország.

A birodalmi német posta szervezetében lényegbe vágó változás állott be. A birodalmi német kormány február hó 28-án a közigazgatás egyszerűsítése és olcsóbbá té-

tele céljából törvényt bocsátott ki. Ez a birodalmi törvény hat szakaszból és 17. cikkéből áll.

Első szakaszában kimondja a közlekedésügyi politika egységességét s ezért a birodalmi közlekedésügyi minisztert teszi felelőssé, akinek tudvalevően a birodalmi államvasutak és a posta is alá vannak rendelve. E két állami szállítási vállalat között esetleg előálló vitás kérdésekben a közlekedésügyi miniszter dönt, aki a díj- és szabási kérdésekben is határoz. Ezt az egységes közlekedési politikát nagyon megkönnyíti az a tény, hogy ezidőszerint a birodalmi és közlekedésügyi miniszteri tárca élén báró Eltz személyében ugyanaz a miniszter áll, akit a birodalmi kormány a két állami közlekedési vállalat ügyeinek intézésében a rendesnél is szélesebb körű hatáskörrel ruházott fel.

A törvény második szakasza a birodalmi posta központi szervezetében beálló változásokkal foglalkozik. Az első meglepő intézkedése az 1924. évből származó ú.n. Reichspostfinanzgesetz hatályon kívül helyezése; második fontos rendelkezése a sok tagú igazgatótanács helyett 6 tagú tanácsadó testületnek a miniszter mellé rendelése és végül a bajor és württembergi államszerződéseknél hatályon kívül helyezése.

A német postát az állami pénzügyektől függetlenítő Reichspostfinanzgesetz 10 éven át lehetővé tette, hogy a német posta a legnehezebb időkben is kitünő anyagi eredményt érjen el. Nevezetesen 10 évi fennállása óta feleslegeiből kb. 1.2 milliárd R. M.-t szolgáltatott be az állampénztárba és így jelentékeny mértékben hozzájárult a birodalmi háztartás mindenkori egyensúlyának fenntartásához. Ehhez járult még az is, hogy a birodalmi postának a törvény életbeléptetésekor átvett és annakidején 1.574 milliárdra értékelt külön vagyonát 10 évi érvényessége alatt 2.4 milliárdra gyarapította.

A parlamentárizmust a Hitler kormány megdöntötte s így megszűnt a birodalmi gyűlés is, melynek pártviszályaitól óhajtotta függetleníteni a német postát a Reichspostfinanzgesetz. Az igazgatótanács szótöbbséggel döntött a német posta életbevágó kérdései felett. A Hitler kormány uralomrajutása megszüntette a párturalmat és így változott viszonyok között a szótöbbséggel való döntés, tehát az igazgatótanács maga is időszerűtlenné vált s ezért 1934. március 31-ével működését be is szüntette.

Jövőre nézve is megmarad a német posta vagyoni jogi függetlensége, továbbá feleslegei bizonyos részének az állampénztárba való beszolgáltatásának kötelezettsége. Fennmaradt a kereskedelmi könyv-

vezetés és évenkénti mérleg beterjesztésének kötelezettsége. A német posta költségvetési előirányzata 1934. évtől kezdve többé nem az igazgatótanács, hanem csak a pénzügyminiszter hozzájárulásával lesz érvényessé.

A tanácsadó testület 6 tagja közül hármat a birodalmi postaminiszter, hármat a birodalmi kormány nevez ki három évre. Ezt a testületet csak a legfontosabb kérdésekben köteles a postaminiszter, aki egyébként e testület állandó elnöke, meghallgatni. Ennek a testületnek csak tanácsadói szerepe van, de többé nincs határozathozatalhoz joga. Jelentősége e berendezkedésnek az, hogy a postaminiszter szükség esetén tanácsot kérhet fontos kérdésekben e tanácsadó testülettől, — de annak kívánságai reá nézve a jövőben semmiképpen sem kötelezők. A vezérségi elv (Führer-rendszer) és a nép befolyása, a Hitler-rendszer e két alapvető gondolata a posta újraszervezésénél is érvényre jut. A tanácsadótestület tagjainak csökkentett száma könnyebbé teszi szakkérdésekben a döntést.

Jövőben a német posta díjszabási kérdéseiben a birodalmi postaminiszter egyedül dönt, holott ebben a kérdésben is eddig az igazgatótanács utasítását volt kénytelen elfogadni.

Az a tény, hogy a württembergi és bajor külön postaegyezmények hatálya megszűnt a gyakorlatban azt jelenti, hogy a birodalmi postaminisztériumnak eddig Münchenben székel, tehát kikülönített VI. ügyosztálya — 1934. március 31-ével működését beszüntette és Bajorországra és Württembergre nézve jövőben egységesen a berlini postaminisztérium intézkedései lesznek kötelezők.

A takarékoság elvének megfelelően a törvény egyelőre 5 kerületi postafőigazgatóságot (Darmstadt, Halle, Konstanz, Liegnitz és Mindenben) 1934. március 31-vel megszüntet. E tervre tekintettel e postafőigazgatóságok időközben megüresedett vezetői állását már hosszabb idő óta be sem töltötték.

Ezzel a rendelkezéssel régóta húzódo és sok nyugtalanságot okozó kiadást oldott meg a Hitler-kormány. A régi alkotmányos-uralom alatt éppen a pártharcokra tekintettel ezt a kérdést megoldani nem lehetett, noha 1927. év óta a birodalmi gyűlésen, majd a takarékoság miniszteri biztosa is többször felvetették. Szakkörök biztosra veszik, hogy ezt a rendelkezést belátható időn belül még több kisebb főigazgatóság megszüntetése követi.

A főigazgatóságok megszüntetése lassanként, hosszabb átmeneti idő elteltével történik meg. Egyelőre a darmstadti ke-

rület részére a frankfurti, Halle részére a lipcsei, Konstanz részére a Karlsruhei, Liegnitz részére a boroszlói és Minden részére a münsteri főigazgatóságnál állítottak föl felszámoló ügyosztályt, mely egyelőre a megszüntetendő főigazgatóság összes ügyeit vezeti.

Ugyancsak takarékosági okokból ki mondja ez a törvény, hogy a legrövidebb időn belül legalább 10 önálló táviróhivatalt táviróállomássá kell átszervezni és legalább 10 építési osztályt meg kell szüntetni; hasonlóképpen meg kell szüntetni a feloszlott 5 kerületi főigazgatóság kerületi anyagraktárait is.

A kerületi főigazgatóságok és mellérendelt szerveinek megszüntetésével feleslegessé vált alkalmazottaknak soronkívül a nyugállományba helyezését rendeli a törvény. (D. V. Z. 1934 : 10; Amstblatt 1934 : 20; D. Pztg. 1934 : 5.) (ifj. Kovács.)

A birodalmi német posta hivatalosan közli, hogy a közalkalmazottakról szóló Hitler törvény végrehajtása során a posta kötelekéből a fajvizsgálat feltételeinek meg nem felelő volta miatt 700 alkalmazottat, tehát az összes személyzet 0.2%-át bocsátották el. Az egész személyzet 4%-át pedig betegség, illetőleg meg nem felelő eredmény miatt kellett a postaintézet kötelekéből elbocsátani. (D. Pztg. 1934 : 5.) (ifj. Kovács.)

A posta — amint tudjuk — általában állami monopólium. Bár a kormányok féltékenyen vigyáznak ennek a jognak a sértetlenségére, mégis előfordul, hogy időközönként ezen a téren is jelentkeznek viszszaélések.

Az „Illustriertes Briefmarken Journal“ közlése szerint, nemrég Karinthiában, a Katschbergen levő szálloda tulajdonosa, magánpostát nyitott, amely a szomszédos levélforgalom lebonyolítására szolgált. A díjak táblázatba voltak foglalva és ennek megfelelően különböző értékű bélyegek kerültek forgalomba. A bélyeg rajza kalváriát ábrázol, körülveve a postára vonatkozó felirattal; az érték a bélyeg alsó részén van feltüntetve. A havasi gyopár sem hiányzik a rajzból. Ez a „magánposta“ 1933. február hó végéig működött, amikor az osztrák posta beszüntette. (The Post.)

Dr. L. B.

TAVIRÓ.

Bulgária. A távközlés üzemei Bulgáriában 1932-ben. A táviró forgalom még erősebb visszaesést mutatott, mint a megelőző években. A visszaesés a közönséges táviratoknál 14.7%, a sürgős táviratoknál 25.63%. A nemzetközi táviróforgalom csökkenése a kimenő táviratoknál 22.89%, a

bejövő táviratoknál pedig 20.09%. A táviróforgalmat 609 táviróhivatal bonyolította le, ezek közül 573 a postaigazgatás üzemében állott. A rádiótáviróforgalmat a Sofia Radio állomás látta el, amely útján a nemzetközi táviróforgalom 45%-át bonyolították le a bolgárok. Az állomás naponta átlag 482 táviratot továbbított, illetőleg vett.

Bulgária távbeszélő forgalmában 1932-ben ez idő szerint igen nagyjelentőségű csökkenés főleg a helyközi távbeszélő forgalomban mutatkozott (11.44%), valamint a meghívásoknál (12.66%). Ezzel szemben az állami és szolgálati beszélgetések száma emelkedett, Bulgária nemzetközi távbeszélő viszonylatai érezhetően megszorodtak, s az ország ebben az évben már úgyszólván az összes európai államokkal távbeszélő összeköttetésbe került. A távbeszélő forgalom céljaira 1792 hivatal állott az országban a közönség rendelkezésére, amelyek közül 556 távbeszélő központként működött, 1226 hivatal pedig mint községi, illetőleg falusi távbeszélő hivatal. A távbeszélő előfizetők száma 1932-ben 18.240 volt, vagyis 301 lakosra esett 1 távbeszélő állomás. (J. T. 1934 : 2.) (Dr. H. T.)

TÁVBESZÉLŐ.

Amerikai Egyesült-Államok.

A legelőnyösebb beszédgyorsaság a mikrofón előtt. Az egyik amerikai egyetem által végzett tanulmány szerint a mikrofón előtti legelőnyösebb beszédgyorsaságnak a percnkénti 238 szótag bizonyult. A tanulmányok előtt ennél kisebb beszédgyorsaságot tartottak előnyösebbnek. E téren a gyorsasági rekordot egy csikágói rádióspeaker vitte el, akit még percnkénti 350 szótag mellett is meg tudtak érteni. (E. F. 1934 : 34.) (Dr. H. F.)

Amerikában már csillapodik a visszaesés a távbeszélőnél. A „New York Telephone Compagnie” 1933 decemberében már csak 60 távbeszélő állomáscsökkenésről ad számot a novemberi 1341 állomáscsökkenéssel szemben. (E. F. 1934 : 34.)

Belgium.

A belga kormány a nemzeti légiforgalmi társaságokkal kötött szerződésével a légiutasok távbeszélő forgalmát tette lehetővé. Nevezetesen ennek értelmében a London—Brüsszel közt közlekedő belga, német, francia és holland légijárművek utasai a szárazfölddel mind rádiótáviró, mind rádiótávbeszélő útján érintkezhetnek. A forgalom lebonyolítását a belga kormány által saját üzemben tartott belga légiforgalmi állomások közvetítésével bonyolítják le. (E. F. 1934 : 34.) (Dr. H. F.)

Franciaország.

A gyorstávbeszélő forgalom Franciaországban. Franciaországban a gyorstávbeszélő forgalmat az ú. n. visszahívó rendszer szerint bonyolítják le, vagyis a hívó előfizető a beszélgetés bejelentése után ismét felakasztja a hallgatót, amire a központ, annak ellenőrzésére, hogy helyes számot mondott be hívóként, a hívót azonnal felhívja. A gyorsbeszélgetés bejelentésétől a beszélgetés kapcsolásáig Franciaországban átlag 2 percnyi idő telik el. Abból a célból, hogy az előfizető a beszélgetés tartama felől tájékozva legyen, az egyes háromperces időszakok letelte előtt, háromszor ismétlődő hangjelzés figyelmezteti a beszélőket.

Franciaországban a gyorsüzem szerint lebonyolított beszélgetések száma ez idő szerint az összes helyközi beszélgetések 20—22 százalékát teszi.

Felvetődött a kérdés, hogy a gyorstávbeszélő forgalom az igazgatás számára előnyös-e, tekintettel arra, hogy lebonyolításához nagyobb számú áramkörre van egy-egy adott viszonylatban szükség. Az összehasonlító tanulmányok során megállapítást nyert, hogy egy-egy vezetéken a rendszeren előkészített beszélgetésekből többet tudnak lebonyolítani, mint a gyorsforgalom mellett, viszont a gyorsforgalom szabályai szerint lebonyolított beszélgetések átlagos tartama hosszabb, nevezetesen 5½ perc, míg a rendes előkészítésű beszélgetéseké csak 4½ perc. Ezáltal a helyzet kb. kiegyenlítődik. (E. F. 1934 : 34.) (Dr. H. F.)

India.

Miért nem tud a távbeszélő Indiában fejlődni? Brit Indiában a távbeszélő tudomás szerint, még igen fejletlen. Újabb adatok szerint Brit India 355 millió lakosára kereken csak 57,000 távbeszélő állomás jut, tehát alig valamivel több, mint egyedül Budapest városára, vagyis 6500 lakosra csak egy távbeszélő állomás esik. Ha azt a 30 millió lakost vesszük tekintetbe, akiknek csak valahogyan is módjában volna a távbeszélő igénybevétele, akkor még mindig csak 625 lakosra esik egy távbeszélő állomás. A lakosság nagy szegénysége mellett ennek a helyzetnek legfőbb oka az, hogy Brit Indiában nem kevesebb, mint 220 nyelven beszélnek az emberek s az egyes nyelvekhez tartozók egymással élő szóval nem tudnak érintkezni, mert nem értik egymás nyelvét. Erősen latba esik még az a körülmény is, hogy az indiai lakoságnak csak 10 százaléka városi lakosság, a vidék pedig, tudomás szerint, a távbeszélőnél csak igen gyengén érdekelt. (E. F. 1934 : 34.) (Dr. H. F.)

RADIÓ.

Angolország.

Légügyi rádió-távbeszélő forgalom ultrarövid hullámokon. Az első ultrarövid hullámrendszerű kereskedelmi rádiótávbeszélő forgalom az angol-francia viszonylatban nyílt meg, és pedig a Lympe angol légi-kikötő (Kent grófság) és a francia St. Inglevert (Calais mellett) közt közlekedő, vagyis a La Manche-csatorna szolgálatát ellátó légijárművekkel való forgalomban. Az újrendszerű rádiótávbeszélő forgalomban a 17.5 cm-es hullámot használják. A nevezett légijármű-állomások rádióberendezései csak mint relaisberendezések számítanak, mert a beszélgetéseket magukat Párizssal, illetőleg Londonnal váltják a legtöbb esetben. Az új ultra rövidhullámú összeköttetést ez idő szerint a rádiótávbeszélő forgalom számára értékesítik, de rövidesen írógépes rendszerű rádiótávíró céljaira is fel fogják használni. Ebben a viszonylatban a repülőgépekkel a 15 cm-es hullámon dolgozó forgalmat is fel akarják venni. (E. F. 1934 : 34.) (Dr. H. F.)

Anglia rádiótávbeszélő tervei. Angliában ez idő szerint igen nagy jelentőségű kísérletek folynak, amelyek a rádiótávbeszélőnek a rendes magánforgalomban való meghonosításának lehetőségeit próbálják ki. Így a cardiffi postaigazgatóság a Marshfield-ben levő adóállomás igénybevételével rádiótávbeszélő hálózatot létesített, amely Cardiff-től egészen Weston-suver-Mare-ig terjed. A kísérletezés, amely a legtöbb esetben közönséges távbeszélő összeköttetés útján bonyolódott le, a hasznos és becses tapasztalatoknak egész sorát eredményezte. Az eredmények oly jók voltak, hogy vezető helyen a közeli jövőben a rádiótávbeszélőt a felek számára is rendelkezésre álló rendes magántávbeszélő forgalom szolgálatába akarják állítani. Beavatott angol körökben nagy várakozással néznek ez elé a térhódítás elé, mert arról van szó, hogy a kísérletek szerint a rádiótávbeszélő nemcsak olcsóbb, hanem kezelés szempontjából sokkal egyszerűbb is, mint a vezetékes távbeszélő s emellett sokkal kevesebb hibaforrással is kell számolni, mint a vezetékes távbeszélő üzemen. Azok a kereskedő ügyfelek, akikkel közölték, hogy bizonyos napokon legfontosabb távbeszélgetéseiket rádiótávbeszélő útján bonyolították le, most rendkívüli érdeklődéssel kísérik a rádiótávbeszélőnek a rendes távbeszélő forgalomban való térhódítási lehetőségeit.

A fejlődés első lépcsőjeként az Anglia és Írország közti kábeltávbeszélőnek rádiótávbeszélővel való felcserélését emlegetik, amit erősen kívánatosnak tartják az a körülmény is, hogy Anglia és Írország közt

a tenger nagyon viharos, ami a kábeltávbeszélőben gyakori zavarokat okoz. Második lépésként a Calais-Dover közti csatornakábelnek, tehát az Anglia és a kontinens közti fő távbeszélő csatornának rádiótávbeszélővel való felcserélését emlegetik.

Ha aztán az Anglia által tervezett újítások e téren beválnak, akkor az angol szakkörök véleménye szerint a többi országok és világrészek közti távbeszélőforgalom átalakulására is megadatott a legnagyobb lökés. (T. P. 1934 : 3.) (Dr. H. F.)

Németország.

Rekordforgalom rádiókészülékekben Németországban. A német konjunktúrakutató-intézet megállapításai szerint az új német rádióesztendő első negyedében (augusztus-október 1933) a rádióipar elfoglaltság, termelés és eladás tekintetében sokkal erősebben volt foglalkoztatva, mint a megelőző év hasonló szakában. Október hóban pl. a rádióipar teljesítőképességének 89.8 százalékáig volt kihasználva, ami a megelőző munkaévek hasonló szakában eddig soha el nem ért eredményt jelent. A német birodalmi kormány a rádióműsor-szóró érdekében kifejtett hatalmas erőfeszítései, valamint az új német népvéde (Volks-empfänger) készülék életreklése a német rádióipar oly mérvű termelés-kiterjesztését tették szükségessé, amely az előző évekkel szemben példa nélkül áll. Így az új rádióév első negyedében kereken félmillió vevőberendezést bocsátottak forgalomba, az előző év azonos évnegyedében forgalomba hozott 300,000 vevőberendezéssel szemben. Itt arra a körülményre is figyelemmel kell lenni, hogy ha a népvédevel elért forgalomfellendülést számításán kívül is hagyják, akkor az előző évi időszakkal szemben még mindig nagyobb forgalmi eredményről tud a német rádióipar beszámolni. (T. P. 1934 : 3.) (Dr. H. F.)

Egymillió márka a német rádióműsorok megjavítására. Göbbels német birodalmi miniszter a német rádióműsor-szóró számára egymillió márkát bocsátott rendelkezésre, amelynek kizárólagos célja a rádióműsorok megjavítása. A német miniszter az új német szabad művészeknek a műsorokban való erősebb foglalkoztatását tervezi, akiknek ily módon a következő három hónapban a szociális helyzetét is meg akarja a miniszter javítani. Ezzel a nagy anyagi támogatással lehetővé vált a múltban szükségessé tett műsorösszevonások megszüntetése s minden egyes adó számára önálló műsor engedélyezése. Az egymillió összeg a német rádióműsor-szóró vezetősége arányosan fogja az egyes adók közt felosztani. (T. P. 1934 : 3.) (Dr. H. F.)

VEGYES.

A rádióműsorszóró előfizetőinek száma Európában. Az európai rádióműsorszóró fejlődése az elmúlt évben ismét jelentős eredményeket tudott felmutatni. Az európai előfizetők száma ebben az évben nem kevesebb, mint 2 millióval szaporodott. Az előfizetői szám százalékos emelkedésének figyelembevételével az országok sorrendje 1933-ban a következő volt:

	szaporulat	
	teljes száma	százalék
Spanyolország	54.558	54.5
Izland	2.612	48.2
Irország	13.605	43.3
Belgium	126.156	37.0
Svájc	68.651	29.7
Bulgária	1.713	28.4
Litvánia	3.765	27.8
Csehszlovákia	100.922	21.4
Olaszország	59.880	19.6
Németország	744.885	17.3
Danzig	3.085	17.3
Németalföld	88.124	15.7
Jugoszlávia	7.390	14.2
Nagybritannia	710.806	13.5
Lettország	5.997	13.3
Norvégia	14.562	11.8
Svédország	57.744	9.5
Dánia	35.757	7.2
Lengyelország	15.032	5.1
Ausztria	14.908	3.0
Finnország	2.084	1.7
Magyarország	3.080	0.9

Az európai rádióműsorszóró előfizetői számával kapcsolatban az egyes országokra vonatkozó összefoglaló áttekintést az alanti táblázat mutatja:

Ország neve	Lakosság 1000-ekben	Előfiz. száma 1934 jan. 1-én	1000 lakosra jut rádióelőfizető
Nagybritannia	46.452	5.973.759	129
Németország	66.168	5.052.607	76
Franciaország	41.835	1.367.715	33
Svédország	6.142	666.368	108
Németalföld	7.936	648.275	82
Csehszlovákia	14.726	573.109	39
Dánia	3.551	532.992	150
Ausztria	6.534	507.479	77
Belgium	8.092	465.791	58
Olaszország	41.230	365.000	9
Magyarország	8.688	328.179	38
Lengyelország	32.133	311.287	10
Svájc	4.083	300.051	73
Spanyolország	23.903	154.662	6
Norvégia	2.814	137.968	49
Finnország	3.667	121.014	33
Románia	18.025	100.000	6
Jugoszlávia	13.931	58.896	4
Lettország	1.900	50.808	27
Irország	2.972	45.008	15
Danzig	408	20.909	51
Litvánia	2.029	17.305	9
Portugália	6.655	16.093	2
Esztország	1.107	14.758	13
Izland	109	8.030	74
Bulgária	5.479	7.736	1
Görögország	6.205	3.318	0.5

A legnagyobb viszonylagos előfizetői szám ezek szerint még mindig Dániában, Angliában, Svédországban és Németalföldön van. Németország a maga 1000 lakosra eső 76 előfizetőjével a 6-ik helyen szerepel, Európában az előfizetők átlagos sűrűségi száma, valamennyi országot egybevetve, 1000 lakosra 47 előfizető. (D. V. 1934 : 11.) (Dr. H. F.)

HIREK.

Nouvelles.

A m. kir. posta személyzetének jóléti alapítványa az 1933. év június hó 24-én kelt „Közlemény”-nyel kapcsolatban közli, hogy a temetési segély ügyének végleges szabályozásáig a temetési segélyre való igényjogosultság tekintetében az alábbi rendelkezések nyernek alkalmazást:

1. Mindazok, akik 1933. évi július hó 1-én a m. kir. posta tényleges vagy nyugdíjas állományába tartoztak (úgy a kincstári, mint a postamesteri személyzet) és eddig a temetési segély összegét nem biztosították, azt további rendelkezésig csak úgy tehetik meg, ha 1933. évi július hó 1-ig visszamenőleg a havi hozzájárulási

összeget megfizetik és tudomásul veszik, hogy a temetési segélyre való igény a vonatkozó nyilatkozat aláírásának napját követő hónap elsejétől számított három hónap elteltével nyílik meg.

2. Ujjonnan felvett alkalmazottak, ha a felvételüket követő két hónapon belül nyilatkoznak a havi hozzájárulási összeg felajánlása iránt, temetési segélyre már az első havi hozzájárulási összeg fizetése után igénnyel bírnak. Ellenkező esetben az előző pontban foglaltak az irányadók, azzal az eltéréssel, hogy a havi hozzájárulási összeg a szolgálatba lépés hónapjáig visszamenőleg fizetendő.

3. A temetési segély annak a hozzátartozónak (lemeno, telmeno, oldalági rokon második fokig) fizetendő ki, aki igazolja, hogy az elhaltal közös háztartásban élt. Ha a hozzátartozó nem élt közös háztartásban az elhunnytal, csak abban az esetben igényelheti a temetési segélyt, ha igazolja, hogy az eltemetésről ő gondoskodott. Minden más esetben a tényleg telmerült és számlákkal igazolt temetési költségeket annak kell kifizetni, aki az elhunyt eltemetéséről gondoskodott. Ez az összeg azonban nem haladhatja meg az elhalt részére megállapított temetési segély összegét.

A jóléti alapítvány kezelési bizottsága családtó, feleség és gyermekek (hozzátartozók) után rendes és rendkívüli temetési segélyek fejében 1934. évi február hónapban az alábbi összegeket folyósította.

A) A táblázat I. csoportjába tartozó alkalmazottaknál 2 esetben 1600 pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 400 pengő lett volna esedékes.

B) A táblázat II. csoportjába tartozó alkalmazottaknál 15 esetben 8213.20 pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 3300 pengő került volna kifizetésre.

C) A III. csoportba tartozó alkalmazottaknál 10 esetben 3004.70 pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 1116.— pengő lett volna esedékes.

D) A IV. csoportba tartozó alkalmazottaknál 32 esetben 8085.— pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 3064.— pengő lett volna esedékes.

Az 1934. évi február hó folyamán folyósított temetési segélyek összege tehát 59 esetben 20.902.90 pengőt tett ki, míg a régi alapon csak 7880.— pengő került volna kifizetésre.

Pánafrikai távközlésunió. Híre jár, hogy Délafrikában összejövetelet terveznek, amelyen egy pánafrikai távközlésunió megalakításának lehetőségeit fogják megbeszélni. Erre az értekezletre Dél- és Északrodézia, Tanganyika, Kenya, Uganda, Belga-Kongó és Portugál Keletafrika kormányait kívánják meghívni. (J. T. 1934 : 2.) (Dr. H. F.)

Hivatalos címek változása a német birodalmi postánál. 1934. április hó 1-től kezdve Németországban a főpostaigazgatóságok (Oberpostdirektion) címe Birodalmi postaigazgatóság (Reichspostdirektion)-ra változik. Ugyanettől a naptól kezdve a főpostaigazgatók (Oberpostdirektor) címe postafőtanácsos (Oberpoststra) lesz, a posta és táviró igazgatóké (Post und Telegraphen-

direktor) pedig postatanácsos (Postrat) lesz. (Dr. H. F.)

A rádióműsorszóró nemzetközi egyesületének genfi ülése a f. é. március hó 2-án végződött. Az értekezleten a Magyar Telefontáviró és Radió Rt.-ot Kozma Miklós alelnök, a MTI elnökiigazgatója és dr. Havel Béla vezetőigazgató képviselték s az ülésen, mint műszaki szakértő, Erdöss Gyula m. k. postaműszaki tanácsos is részt vett. Az értekezlet főleg a luzerni rádióműsorszóró hullámelosztási tervezet végrehajtásával kapcsolatban tapasztalt helyzettel foglalkozott. Így a műszaki szakértők megállapították, hogy a középhullám-sávban (200 és 545 méter közt) az európai vételviszonyok általában kielégítőek. Egyes adók azonban ebben a sávban is kölcsönösen zavarják egymást. E zavarok elhárítására az értekezlet javaslatokat tett az érdekelteknek.

A hosszú hullámsávban a helyzet kevésbé volt kielégítő s ezért hosszúság megbeszélés folyt ennek rendezése érdekében. E célból a luzerni terv hullámai s a tervet alá nem író államok igényei figyelembevételével kísérleti hullámelosztási táblázatot állított össze az értekezlet.

A műszaki bizottság letárgyalta azokat a kérdéseket is, amelyekhez a Rádió nemzetközi tanácsadó bizottsága f. é. lisszaboni ülésének tárgyalásaival kapcsolatban már most állást kívántak foglalni. Az értekezlet a rádióműsorszóró nemzetközi egyesületének lisszaboni képviseltetése tárgyában is megtette a szükséges kijelöléseket.

Az értekezlet jogi bizottsága a szerzői tiszteletdíjak kérdésével és belső kérdésekkel foglalkozott.

Az Egyesület legközelebbi ülését f. é. június 12. és 20. közt Londonban tartja. (D. V. Z. 1934 : 2.)

KÖNYVSZEMLE.

Bibliographie.

Dr. Kovács József postaigazgató: „Ütmutató a Postakezelési Utasítás új kiadásához“ című szakmunkája megjelent. A kezelési hivatalokra és azok tevékenységét ellenőrző tisztviselőkre egyaránt fontos segédkönyv ismertetésére még visszatérünk.

A szakmunka kb. 240 oldal terjedelemben, nyomtatványmintákat és sokirányú, a kezelésnél fontos adatgyűjteményt tartalmaz. Megrendelhető a szerzőnél (Dr. Kovács József postaigazgatónál, Bpest 112.; Postatakarékpénztári csekkbefizetési számla száma: 15.110.), példányonként 3 pengőért.

Kiadó: Dr. LŐRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.